Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 53 (14075) | 1973 оной мартын 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн



Партийна документнүүдые һэлгэлгэ эхилээ

КОММУНИСТ, ЛЕНИНЭЙ ПАРТИИН ГЭШҮҮНЭЙ ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРЭМӨӨР ЯБА!

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ ПАРТИЙНА БИЛЕТ БАРЮУЛАГДАБА

00.000.002 номертой партийна билет КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ мартын 2-ой үдэр КПСС-эй Центральна Комитедтэ барюулагдаа. Энэ биледые КПСС-эй ЦК-гай аппарадай парткомой секретарь И. И. Козлов барюулба.

Нүхэр Л. И. Брежневтэ партийна билет барюулхын үедэ КПСС-эй ЦК-гай секретарьнууд байлсаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев партийна билет абахадаа, тэрээндэ үзүүлэгдэһэн зол хүндын түлөө, КПСС-эй Центральна Комитедэй секретаряар хүдэлмэрилхэ ехэ этигэл найдабариин түлөө Ленинэй агууехэ партиин Центральна Комитедтэ, бүхы коммунистнуудта халуун баяр баясхалан хүргэбэ.

Тиихэ зуураа, Ленинэй агууехэ хэрэгтэ, Коммунис партиин нангин зорилгонуудта, совет арадта, коммунизмын хэрэгтэ урда мэтээр алба хэхэб гэбэ. (ТАСС).

ИЛЬИЧЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРИНУУДТА ҮНЭН БАЙХАБДИ

1973 оной түхэл хэлбэриин нэгэдэхи номерой партийна билет манай партиин үндэһэ һуури табигша, вождь Владимир Ильичэй нэрэ дээрэ мартын 1-нэй үдэр КПСС-эй Центральна Комитедтэ бэшэгдээ. Энэ билетэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев гар табяа гэжэ мэдээд, коммунистнууд, бүхы совет хүнүүд сэдьхэлэ ехэтэ ханаба.

ТАСС-ай корреспондент, энэ гайхамшаг үдэр, партийна документнүүдые һэлгэлгын эхилһэнтэй дашарамдуулан, һанал бодолоо хэлэхые гуйжа, партиин ветерануудта хандаһан байна. Тэдэнэр ингэжэ харюусаа:

А. И. БЕЛЕНЕЦ, 1903 онһоо КПСС-эй гэшүүн:

— Ленинскэ Коммунис партиин гэшүүн байха гээшэ ехэ нэрэ хүндэ, харюусалгатай хэрэг. Коммунистнуудай илагдашагүй армида хабаатай байһые үнэмшэлхэ документын шамда барюулагдахадань, тус бүриимнай сэдьхэлдэ дабтагдашагүй омогорхол түрэнэ.

Энэ партиин зэргэдэ 70 жэлэй турша соо ябаха, тэрэнэй арюун нангин зорилгонуудай түлөө, ажалшадай һайн байдалай түлөө тэмсэлсэхэ гайхамшаг зол хубида тудаа. КПСС, тэрэнэй Центральна Комитет хүгжэлтын бүхы шатануудта Ленинэй захяа заабаринуудые батаар баримталан, партиин дайшалхы хүсые улам шангадхаха, нягта нэгэдэлые бүри ехээр батадхаха гэжэ ходоодоо оролдодог байна. Партийна биледүүдые мүнөө һэлгэжэ эхилһэн хэмжээ партияа улам бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхиие бадаруулха, журамые бүри шанга болгохо зорилготой.

Тогтоһон гурим заншалай ёһоор, шэнэ түхэл хэлбэриин нэгэдэхи номерой партийна билет манай үе сагай түрүүшын коммунистын — Владимир Ильич Ленинэй нэрэ дээрэ бэшэгдээ гэжэ мэдээд, угаа ехээр баярлаабди. Энэ билетдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй гар табигдаһан байна. Манай партиин үндэһэ һуури табигша, вождь В. И. Ленинэй дүрэ зураг коммунистнуудай олон тоото хүсэлэнгүүдэй үндэһөөр, шэнэ түхэл хэлбэритэй партийна билет дээрэ байха болоһондонь ехэ золтойбди. Парти — манай үе сагай ухаан бодол, нэрэ хүндэ, арюун сэдьхэл мүн гэһэн Владимир Ильичэй үгэнүүд билет дээрэ бэшэгдээ. Эдэ үгэнүүд КПСС-эй зэргэдэ ороходоо абаһан уялга тухайдань, ямаршье хэрэг даажа байхадаа, хаа хаанагүй үнэн зүрхэнһөө оролдохо ёһотойш, Ленинскэ Центральна Комитедэй бидэндэ заадагай ёһоор, бусадта шанга эрилтэ, өөртөө бүри ехэ эрилтэ табидаг байха зэргэтэйш гэжэ коммунистнуудта ходоодоо һануулхал.

Т. ЛЮДВИНСКАЯ, 1903 онһоо КПСС-эй гэшүүн:

— Партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ нэгэдэхи номерой партийна биледые Владимир Ильич Ленинэй нэрэ дээрэ бэшэдэг һайн һайхан гурим заншал хадаа Ленинэй захяа заабаринуудта КПСС-эй хэлбэришэгүй үнэн байдагай гэршэ.

Ленинэй үзэл суртал, хараа бодол, захяа заабаринууд Коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикын, бүхы ажал ябуулгын үндэһэ һуури болоһыень партийна ажабайдал тушаа Ленинскэ ёһо гуримуудые партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой сэхэ шууд бэелүүлжэ байхыень харахадаа, бидэнэр, партиин ветерануud баясанабди.

М. В. ФОФАНОВА, 1917 онһоо КПСС-эй гэшүүн:

— Владимир Ильич Ленин олон жэлэй урда тээ хэлэһэн үгэнүүдэйнгээ нэгэн соо ингэжэ зааһан юм: «Манай партиин бата хараа шугамые, тэсэбэриие, арюун сэбэр байлгые сахиха гээшэ бидэнэй бэелүүлхэ зорилго болоно. Партиин гэшүүнэй нэрэ зэргэ, удха шанарые дээрэ, дээрэ, дээрэ үргэхэ гэжэ оролдохо ёһотойбди...»

КПСС-эй Центральна Комитет, тэрэнэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Политбюро партиие Ленинэй зааһан замаар найдамтай хүтэлнэ. Ленинэй захяа заабаринуудые дүүргэлтэ болгон, парти доторхи ажабайдалай бүри һайн болохын тула, коммунистнуудай эдэбхиин бадарха, журамай улам һайжархыень, ороной үмэнэхи ажахын ба политическэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай нүлөөнэй бүри ехэ болохын тула КПСС-эй ЦК-гай ходоодоо оролдодог байһанда бидэнэр, партиин ветеранууд, сэдьхэлээ хананхай байнабди.

Партийна биледүүдые һэлгэлгын эхилээд байһан ушар эдэ үндэр дээдэ зорилгонуудта зорюулагдана. Энээниие уттуулан, бүхы партийна организацинуудта ехэ, олон янзын хүдэлмэри ябуулагдаа. Партийна документнүүдые һэлгэлгэ сэдьхэл доһолгомо ушараар эхилһэниинь ехэ дэмбэрэлтэй. 00000001 номертой билет партиин үндэһэ һуури табигша, Совет гүрэниие эмхидхэн байгуулагша агууехэ хүнэй — Владимир Ильич Ленинэй нэрэ дээрэ КПСС-эй ЦК-да бэшэгдэбэ.

П. Г. Пашковский, 1918 онһоо КПСС-эй гэшүүн, Соведүүдэй бүхэсоюзна нэгэдэхи съездын делегат:

— Партиин, коммунист бүхэнэй ажабайдалдахи шухала шата — партийна биледүүдые һэлгэлгэ эхилбэ. Революциин һүлдэ бологшо Улаан тугай үнгэтэй энэ бага хан дэбтэр бидэндэ, хамаг наһаяа, бүхы хуби заяагаа партитай холбоһон хүнүүдтэ сэгнэшэгүй үнэтэй. Тэрэшэлэн Владимир Ильичэй, революционно мүнхэ һургаалайнь бүхы дэлхэйе шэнэдхэн хубилгажа байһан, хамаг илалтануудаймнай эшэ үндэһэн болоһон, хүнэй дүрэ зураг партийна билет дээрэ байдаг болохонь.

КПСС-эй, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро манай ороной али тухай ехэ амжалтануудые туйлаһаниинь хуушан үеын хүнүүдтэ илангаяа эли тодоор харагдана. Партимнай илагдашагүй ехэ хүсэн болонхой. Тэрэнэй удариидалга доро дабшадаг манай ороной арадууд агууехэ Советскэ Союзые эмхидхэн байгуулаад, ерээдүйн коммунис байдалай зам бүхы хүн түрэлтэндэ табижа байна.

«Советскэ Союз коммунизм тээшэ дабшана. Тэрээндэ ошохо зам хүнгэн бэшэ байха гээд мэдэнэбди. Манай ороной арадуудай тус бүриин, мүн бултанайнь хамтын хүсэн, эршэ зориг гаргагдаха зэргэтэй болохо», — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев «Совет Социалис Республикануудай Союзай табин жэлэй ой тухай» элидхэл соогоо хэлээ һэн.

Энэ замаар түрүүлэн дабшаха, ходоодоо эдэбхи үүсхэл гаргадаг байха, бусадые дахуулжа ябаха гээшэ тус бүриимнай арюун уялга мүн.

МАРТЫН НЭГЭН. Партийна документнүүдые һэлгэжэ эхилһэн түрүүшын үдэр. Эгээл түрүүшын энэ үдэр шэнээр бэшэгдэһэн партийна документнүүдтэ гараа табижа, манай Коммунис партиие байгуулагша агууехэ Ленин багшын дүрэ зурагтай партийна биледээ абахаар уригдаһан бүлэг коммунистнууд КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомдо суглараба. Эдэнэр бултадаа «Знамя Ленина» колхозой Дээдэ-Сутайн бригадын партийна эхин организациһаа ерээ.

Партийна шэнэ биледээ гартаа барихаяа хүлеэжэ ядаһан хүн бүхэнэй шэг шарайда баярлаһан тэмдэг үзэгдэнэ. Партийна кабинедэй столнууд дээрэ табяатай газетэ уншана, журналнуудые ирасагаан харана. Райкомой байшан соо шэмээгүй, хүнүүд өөһэд хоорондоо шэбэнэлдэхэ тооной үгэ андалдана. Тиимэ байгаашьегүйдөө аргагүй хаш. Коммунистнуудай партийна документнүүдые бэшэжэ, бэлдэжэ һууһан хүнүүдэй нарин нягта хүдэлмэридэ һаад хэжэ болохогүй.

Одоошье хамаг хэрэг хуу бүтэжэ, партийна документээ абахаяа ерэһэн коммунистнууд КПСС-эй райкомой секретариин кабинедтэ уригдана. Эндэ аппарадай хүдэлмэрилэгшэд баһал сугларанхай.

КПСС-эй райкомой секретарь Р. Х. Жамсаранов һууриһаа бодожо:

— Манай партиин түүхэтэ ажабайдалда ехэ удха шанартай үдэр мүнөө үнгэржэ байна. КПСС-эй XXIV съездын заабариин, Центральна Комитедэй майн (1972 он) Пленумэй тогтоолой үндэһөөр партийна документнүүдые һэлгэлгэ мүнөөдэрһөө эхилбэ гээшэ. Областной партийна организаци соохоо Советскэ, Баргажанай, манай районно партийна организацинууд бүгэдэнһөө уридшалан энэ ехэ, гүнзэгы удха шанартай хүдэлмэридэ эхи табиба.

Манай партиие байгуулагша В. И. Ленинэй дүрэ зурагтай партийна шэнэ билет аймаг соогоо эгээл түрүүлэн абаха ехэ хүндэтэ эрхэ танай партийна эхин организацида олгогдоһонтой, шэнэ билет гартаа барихаяа байһантайтнай дашарамдуулан, КПСС-эй райкомой бюрогой нэрэһээ таанадые халуунаар амаршалнаб. Коммунист гэһэн үндэр нэрэ зэргэеэ дээрэ үргэжэ, партийна шэнэ биледээ нюдэнэй сэсэгы мэтэ халуун зүрхэн дээрээ хадагалжа ябахыетнай хүсэнэб. Советскэ Союзай Коммунис партитай хуби заяагаа холбоһон хэрэгээ эрхимээр бэелүүлхэ байһандатнай найданаб, — гээд үгэеэ дүүргэнэ.

НАНГИН НЭРЭЕЭ ХАРЮУЛХАБДИ

Гурбан ехэ дайнда хабаадалсаһан, эдэбхитэй улаан партизан ябажа, Совет засагай түлөө ами наһала гамнангүй тэмсэһэн, нютагтаа партиин ячейкэ анха түрүүлэн эмхидхэгшэдэй, түрүүшын хамтын ажал байгуулагшадай нэгэн, мүнөө стажайнгаа зэргээр аймаг соогоо эгээн урданай, 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн, Дайшалхы Улаан Тугай орденой кавалер Афанасий Леонтьевич Покацкий гэгшэдэ нүхэр Жамсаранов партийна шэнэ билет бултанһаа урид барюулба. 79 наһатай, буурал сагаан толгойтой болоһон Афанасий Леонтьевич хүнгэн, сарюун, хамтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаар. Илангаяа залуу үетэнэй, һургашадай дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулна.

— Партида ленинскэ уряагаар ороһон сагһаа хойшо дүрбэдэхеэ партийна документнүүдээ һэлгүүлжэ байнаб. Ленин багшынгаа дүрэ зурагтай партийна билет залуу үетэнтэй хамта адли абалсаха зол хубитай байһандаа баярлахын ехээр баярланаб. Амиды мэндэ ябаһан сагтаа партиин хэрэгэй түлөө бүхы арга шадабаряа зорюулхаб, партийна биледээ нюдэнэй сэсэгы мэтэ нангинаар хадагалжа ябахаб, — гэжэ баярлаһандаа бахардан нюдөөрөө нёлбоһо гүйлгэн байжа, энэ үбгэн секретариин гар бата адхаад, партийна биледээ бариба.

Удаань аймаг соо социалис мүрысөөндэ ходо түрүү зэргэдэ ябадаг. Дээдэ-Сутайн МТФ-е даагша, бригадын партийна эхин организациин секретарь Федор Панкратович Сластинда партийна шэнэ билет барюулагдаба.

Марфа Андреевна Сучкова түрүүшын басагад трактористнуудай нэгэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай соробхилжо байһан 1943 ондо һаалишан ябахадаа аймагай ород тосхонуудай шэмээшэг эхэнэрнүүдэй дундаһаа эгээл түрүүлэн партиин зэргэдэ жагсаһан, долоон хүүгэдые хүмүүжүүлжэ, хүл дээрэнь гаргаһан коммунист. Мүн лэ эндэхи нютагай хүбүүн Сысой Федорович Антонов баруун фронтын үсэл ехэ дайн байлдаан соогуур дайлалдажа ябахадаа, КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан, гурба һарын кандидадай стаж дабаад, дары партиин бодото гэшүүн болоһон, мүнөө колхозой бэрхэ механизаторнуудай нэгэн. Намтараар баян эдэ хоёр коммунистнууд партийна билет һубарилдан абаба.

Тэдэнэй удаа 1940 онһоо КПСС-эй гэшүүн, колхоздо эгээл хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн, мүнөө техникэ усал аюулгүйгөөр ашаглаха талаар инженер тушаалтай Федор Абросович Сучков, комплексно бригадын бригадир Тимофей Семенович Иванов, 1942 ондо түрэһэн, мүнөө долоодохи жэлээ партиин гэшүүн ябажа байһан, колхозой эрхим механизатор Виктор Федорович Лемешев гэгшэдтэ партийна биледынь барюулагдаба.

— Танай партийна организаци партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ эхи табижа, парти доторой эмхидхэлэй-политическэ ехэ хүдэлмэри аймаг соогоо захалуулба гээшэ. Энэ хадаа нэрэ хүндын хэрэг болоно. Иимэ нэрэ хүндэдэ хүртэгшэдэй харюусалгань мүн лэ ехэ. Энээниие ойлгожо байнат. Танай бригадын коллектив, партийна эхин организаци аймаг соогоо ажал хэрэгээрээ эгээл һайн гэжэ магтуулдаг. Саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ, бүри һайн амжалта туйлаха байһандатнай партиин райком этигэл яданагүй.

Партийна документнүүдые һэлгэлгын удха шанар мэдээжэ ха юм даа. Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл, партийна организациин дайшалхы шадабари бүри дээшэлүүлхэ, партийна журам нарииаар сахиха, улам бэхижүүлхэ, партиин гэшүүдэй нэрэ зэргые бүри дээшэнь үргэхэ гэһэн гол зорилго табигдана. Эдэл эрилтэнүүдые бэелүүлхын түлөө эрмэлзэхэ, хүсэл оролдолгоёо гаргахыетнай хүсэнэбди, — гэжэ шэнэ биледүүдые барюулһанайнгаа түгэсхэлдэ нүхэр Жамсаранов юрөөгөө.

— Партиин ехэ найдабариие харюулхын түлөө бүхы шадалаа, оюун бодолоо зорюулхабди, — гэжэ партийна шэнэ билет абагшад нэгэ хүн шэнгеэр үгэеэ үгэбэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай корр.



ДЭЭДЭХИ ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой секретарь нүхэр Р. Х. Жамсаранов партийна шэнэ билет абаһантайнь дашарамдуулан, «Знамя Ленина» колхозой инженер, 1940 онһоо партиин гэшүүн Фёдор Абросович Сучковые халуунаар амаршалжа байна.

* * *

Партийна шэнэ билет абаһан гурбан үеын коммунистнуудые доодо зураг дээрэ харанат. 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн, республикын тусхайта пенсионер Афанасий Леонтьевич Покацкий, «Знамя Ленина» колхозой Дээдэ-Сутай тосхоной фельдшерскэ пунктын санитар эхэнэр, 1944 онһоо партиин гэшүүн Марфа Андреевна Сучкова, «Знамя Ленина» колхозой механизатор, 1966 онһоо КПСС-эй гэшүүн Виктор Фёдорович Лемешев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

ЭНЭ ТАСС-ҺОНИН

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ДОКУМЕНТДЭ ГАР ТАБИГДАА

ПАРИЖ. (ТАСС-ай тусхай корр.). «Вьетнам тушаа олоноронондын конференциин актда» гар табилгын ёһол мартын 2-ой үдэр болоо. СССР-эй, ВДР-гэй, РЮВ-эй, ПНР-эй, ВНР-эй, США-гай Франциин, КНР-эй, Англиин, Канадын, Индонезиин, Урда Вьетнамай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд тус бүридэ өөһэдынгөө правительствануудай үмэнэһөө гар табиба.

ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский ёһолол дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Актда гар табилгын үедэ ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм байлсаба.

Бүхы 12 ороной түлөөлэгшэдэй гар табиһанһаа хойшо энэ акт хүсэндөө орохо, бүрин дүүргэгдэхэ болоно.

Ухаалан зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй IV съезд дүүрээ

Ухаалан зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй IV съезд мартын 2-то, Москвагай Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тэрэнэй заседанинууд дээрэ хүдэлмэриинь үрэ дүнгүүд согсологдоо, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ ороной ухаалан зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй бэелүүлхэ шухала зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Трибуна дээрэһээ үгэ хэлэһэн түрүү хүдэлмэришэд, колхознигууд, мэдээжэ эрдэмтэд, арадай ажахын мэргэжэлтэд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхын тула бүхы совет арадай саашадаа эрхилхэ ажал ябуулгын программа болоһон КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые үнэн зүрхэнһөө һайшааба.

Арьбалалта, алмалтын фонддо хубитаяа бүри ехээр оруулха нэмэлтэ социалис уялгануудые абаһан творческо түрүү коллективүүдэй үүсхэлые съезд һайшаан дэмжээд, табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ зорилготой урлан нарижуулагшадай 14 миллиардын фонд бии болгохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар бүлгэмэй бүхы эмхинүүдтэ, урлан нарижуулагшадай ба ухаалан зохёогшодой коллективүүдтэ хандаба.

ВОИР-ай уставта зарим тэды хубилалтануудые оруулха тухай тогтоол съезд дээрэ баталагдаа.

ВОИР-ай Центральна совет ба шалгалтын комисси һунгагдаба.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые съездэ хабаадагшад нэгэ һаналтайгаар, ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Энэл үдэр Ухаалан зохёогшодой, урлан нарижуулагшадай бүхэсоюзна бүлгэмэй Центральна Соведэй эмхидхэлэй пленум боложо ВОИР-ай Центральна соведэй президиумые һунгаа.

ВОИР-ай Центральна соведэй түрүүлэгшээр Г. И. Софонов дахин һунгагдаа. (ТАСС).

Манай «Забайкаллес» комбинадай модошод байгша оной эхэнһээ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ гара. Баргажанай, Хурамхаанай, Хандагатайн болон бэшэшье олон леспромхозуудай коллективүүд модо бэлэдхэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлээ.

Баргажанай леспромхозой Гусихын пунктын модошод январь һара соо хүн бүридэ модо бэлэдхэхэ даабаряа 35 кубометрээр дээшэлүүлһэн байна. Тиигэжэ һарынгаа даабариһаа гадуур 2.500 кубометр модо бэлэдхэжэ, 2.880 түхэригэй элдэб материал арьсалһан юм. Энэ туйлалтануудыень СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулба.

Байгалай леспромхозой Котокель пунктын хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ даабаряа мүн лэ үлүүлэн дүүргэһэл байна. Эдэнэртэ хоёрдохи мүнгэн шан үттэбэ. Худанай леспромхозой Гэр-Шулуунай пунктын модошод гурбэдахи шанда хүртэбэ.

Эрхимлэгшэдтэ — улаан туг

Мастерска участогуудай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ ехэ мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарахын тула хүдэлмэришэд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргана. Оньһон техникээ, арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Шулуутайн леспромхозой мастер А. Ф. Трощенко ажалаа эмхидхэхэдээ бэрхэ хүн юм. Тэрэнэй даадаг участогай модошод халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг. Эдэнэр январь һарынгаа даабари холо үлүүлжэ, СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаба. Хурамхаанай леспромхозой мастер Добрынин, Шулуутайн леспромхозой мастер В. Балаганский гэгшэдэй даадаг участогуудта хоёрдохи мүнгэн шан барюулагдаба.

Социалис мүрысөөндэ илагшад амжалтаяа улам арьбадхана.

Н. ТЮРНЕВ.

ҺҮН ДАЛАЙ САЛГИДАГ ЛЭ!

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ «МАЯК» КОЛХОЗОЙ МАЛШАДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛҺӨӨ

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭНЭ

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Хэрбээ 1971 ондо манай ажахын 6 һаалишан үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа абаа һаа, харин үнгэрһэн 1972 ондо колхозой бүхы 30 һаалишадай 24-нь үнеэн бүхэнһөө 2000—2800 килограмм һү һаагаа. Тиигэжэ колхознай аймаг соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан байна.

Үнгэрһэн жэлэй эдэ амжалтанууд бэлэхэнээр туйлагдаа бэшэ. 1971-1972 онуудай үбэлжэлгэдэ үбһөөр, силосээр ехэ дуталдажа, ядалдажа, үбэлэй нюрууе арай шамай дабажа гараа һэмди. Ушарынь юуб гэхэдэ, урзанда хүлеэгдээгүй ехэ үер боложо, бүхы сабшалан, бэлшээриемнай, силосэй ургамалнуудые уһан абажа, элһэ лайгаар дарахаржхёо бэлэй. Харин манай золдо тэрэ жэл механизаторнууднай муу бэшээр ажаллажа, хоёр мянга гаран гектарай тус бүриһөө 12 центнер ороохо таряа хуряажа, ниитынгээ малда хүрэхэ һолоомотой, таряатай болоо һэмди.

Иимэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоод байхада, бидэнэр малаа гарза гайда оруулхагүйн тула бии байгаа хүсэеэ, арга шадалаа мал ажахыдаа шэглүүлэн ажаллаабди. Эгээл хүшэр хүндэ газарта коммунистнуудые, дүршэл ехэтэй түрүүшүүлые эльгээгээ һэмди. Манай партийна организаци, правлени, мэргэжэлтэд, малшаднай үхэр малаа, хони хурьгадаа тураахагүй, гарзада оруулхагүй гэһэн зорилго урдаа табижа, шадаал һаа һү, мяха ехээр абаха гэжэ оролдоо һэн.

Үбһэ, һолоомоёо жэжээр хэршэжэ, таряа талхантай холижо буйлуулаад, үнеэдтээшье, хашараг, буруудтаашье, хони хурьгадтаашье үгэдэг байгаабди. Тиигэжэ ниитынгээ мал гарзада оруулхагүй, бусадһаа ехэ һү, мяха абажа, гүрэндэ худалдажа гараа һэмди.

Эдэ амжалтанууд мүн зохидоор эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй аша үрэ гээшэ гэжэ тоолоходо болохо. Колхозой парткомой, правлениин тогтооһон гуримай ёһоор фермэ, отара бүхэнэй коллективүүд ямар коллективтэй мүрысэхэ байһанаа өөһэдөө шэлэн абадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, Далахайн фермын һаалишад аймаг соогоо түрүүлжэ гараһан Хонгоодорой фермынхидые мүрысөөндэ уряа һэн.

СССР-эй 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдаһан бүгэдэ арадай мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, үнеэн бүриһөө 1950 килограмм һү һааха гэһэн уялгаа колхозой һаалишад нэрэтэй солотойгоор үлүүлэн дүүргээ. Арбан хэног бүхэндэ һаалишадай мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдодог. Социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн һаалишадай нэрэ хүндэдэ «Ажалай алдар солын туг» колхозой центртэ үргэгдэнэ. Мүн ажалай түрүүшүүл материальна талааршье горитой урмашуулагдажа байһан. Жэшээнь, нёдондо жэлэй түрүүшын хахадта үнеэн бүриһөө 1500 килограммһаа дээшэ һү һааһан А. Л. Усольцева, Н. Г. Убушеева, Б. Д. Игнашкеева, Р. Д. Санжихаева, Б. Б. Турбянова — хамта табан һаалишад, дүрбэн фермын малшад — Б. С. Убушеев, А. Бильдаков, Д. Истомин, Н. Беспалов, мүн Хонгоодорой, Далахайн фермэнүүдые даагшанар — Д. Е. Убушеев, Г. М. Шарагулов гэгшэд гарай часаар, костюмаар, самсаар, бэшэшье үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан юм.

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө малшадай бүхэсоюзна мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол һаалишад, малшадайнгаа дунда зүбшэн хэлсэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаабди: энэ үбэлэй 6 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1200 килограмм, бүхы 1973 ондо — 2200 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаһан һаалишаднай һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха гэжэ бүхы арга шадалаа, дүй дүршэлөө хэрэглэн ажаллажа байна.

Гадна байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 килограмм һү һаажа абаһан һаалишанда нэгэ һарын салин, 3 центнер таряа нэмэжэ үгэхэ тогтоол колхозой правлениин зүблөөн дээрэ баталагдажа абтаа. Мүнөө үедэ һаалишад, малшаднай һү, мяха абаха түсэб, уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллана. Юуб гэхэдэ, энэ үбэлжэлгые нёдондонойхиһоо хоёр хахад дахин ехэ үбһэтэйгөөр угтаабди. 1.600 тонно силос, 400 тонно сенаж даранхайбди. Малдаа хүсэд хүрэхэ һолоомо, талхатайшьебди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ ажалша бэрхэ малшадшье олон. Жэшээнь, Александра Лукинична Усольцева даажа абаһан 16 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 2801 килограмм һү һаагаа. Мүн һаалишад Б. Игнашкеева, Н. Убушеева, Р. Санжихаева, Б. Турбянова, С. Укоева болон бусад мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Урда жэлнүүдтэ мяха абаха, гүрэндэ худалдаха талаар зарим тэды дутагдалтай байдаг һэмди. Юуб гэхэдэ, мал шахан таргалуулха һайн байрашьегүй, тэжээлээршье ядуу байгдаа. Тиимэһээ 1972 ондо гүрэндөө худалдаһан малаймнай тус бүриин шэгнүүр арайхан 300 килограмм болоо һэн. Зүгөөр гүрэндэ тушааһан хонид дунда зэргээр 43 килограмм татаһан юм.

Бүхэли жэлэй туршада барилгын ехэ хүдэлмэри хэжэ, үнгэрэгшэ ноябрь һарын 20—25-да түлжүүлэгдэхэ, шахагдаха малаа, гахайнуудаа дулаан байрануудта оруулаад, шэбхэ шабааһыень сэбэрлэхэ транспортёрнуудые, уһалха оньһожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, дулаа оруулха «ТГ-75» түхэлэй пеэшэнүүдые табяа һэмди. Эдэ бүгэдэ хүдэлмэриие эсэстэнь хүргэхын тула 136 мянга гаран түхэриг мүнгэ зөөри гаргашалагдаа.

Шэнэ байрада шахан таргалуулагдаһан үхэрнүүд январиин 21-дэ гүрэндэ тушаагдаа. Тиихэдэ 41 шахамал үхэрэй 6-ниинь тус бүридөө 400 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй, 35-нь 350 килограммһаа дээшэ татаа бшуу. Юрэдөө энэ жэлдэ 370 килограммһаа доошо шэгнүүртэй үхэр, 40 килограммһаа доошо шэгнүүртэй хони гүрэндөө тушаахагүйбди. Малаа иимэ шэгнүүртэйгээр тушааха үбһэ тэжээл, байрашье бии. Тиигэжэ гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхэ байнабди.

Г. БАЛДУЕВ,
колхозой парткомой скретарь.

АМЖАЛТА — АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛЬЭЭ

Үнеэн бүриһөө һү ехээр һааханьбарагтай бэшэ юм гү? Нэгэл эрхимлэбэлнь малдань талха таряанайшье зүйл ехээр үгтэдэг. Үнеэдэй олоороо һубайраагүй һаа, һүн абтахал ёһотой. Һү ехээр һаагшад хүнһөө үлүү юумэ хэжэ байгшагүй даа гэжэ нэгэ зарим һаалишад сэсэрхэдэг. Теэд үнэндөө һү ехээр һаахын тула горитойхон оролдолго хэрэгтэй. Иигэжэ бардамладаг заримашуул һаагдаһан һүнэй зэргээр үгтэдэг нэмэлтэ тэжээлыень тон буруугаар тайлбарилдаг байна бшуу. Тиимэһээ талха таряанай зүйл адли бэшээр хубаарилхадань һүн багаар абтана гэжэ шалтагаалдаг гээшэ. Зүгөөр энэмнай тон буруу һанамжа болоно. Юуб гэхэдэ, һү гарахагүй үнеэндэ тоһошье шудха, тэрэл хэбээрээ байдаг.

Үнеэн бүриһөө һү ехээр һаахын тула нэн түрүүн халуун намарһаа хойшо малаа һайса эдеэлүүлжэ, хүшэ тамирыень бууруулангүй харууһалха хэрэгтэй. Тиихэдээ үнеэн бүхэнэйнгөө абари зангые һайн мэдэжэ абаад, залхуурангүй һаахада һүн ехээр абтадаг.

Гадна фермын һаалишадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ тон шухала. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ малшад, һаалишадай ажалыень эмхидхэхэһээ гадна, салин хүлһыень һайнаар зохёожо, эрхимлэгшэдыень урмашуулха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, ажалаа мууугаар эмхидхэһэн фермэ хэды тэжээлтэйшье һаа, тэрээнээ ашагтайгаар гаргашалаагүй дээрэһээ үнеэдэйнгээ һү шэмыень эрид доошолуулдаг байна. Тиихэдэ зунай сагта һайн бэлшээридэ адуулагдаһан үнеэд түргэн садажа, һүтэй байдаг. Саашадаа сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абахын тула гансашье үбэлэй сагта бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ бэшэ, мүн һайжаруулагдамал бэлшээри заабол түхеэрхэдэ зохид гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушар иимэһээ манай колхоздо бэлшээриин газар тон бага юм. Теэд энэ бэрхэшээлһээ гараха арга яһала бии. Хонгоодор Далахай хоёрой хоорондохи Таһархайн 270 гектар намаг налхи хатаажа, һайжаруулагдамал бэлшээри бии болгобол, хоёр фермын үнеэдэй бэлшэхэ яһала һайн бэлшээри гарахаар гэжэ һананаб.

Хэрбээ үбэлэй үедэ хүсэд хүрэхэ тэжээлтэй, зунай сагта малаа бэлшээхэ һайжаруулагдамал бэлшээритэй болоо һаа, жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 3.500—4.000 килограмм һү лаб һаахаар. Тиихэдээ үнеэдээ гол түлэб декабрь, январь, февраль һаранuудта тугаллуулаад, һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Хүшэ тамираа алдаагүй үнеэд ногоон дээрэ гарахадаа һүеэ дахин нэмэдэг. Иигэжэл зунай сагта бага гаргашатайгаар ехэ һү һааха дүүрэн арга олдохо байна.

Би 16 үнеэ харууһалнаб. Һаажа байгаа эдэ үнеэдэйм 6-ниинь декабрь һарада, 4-нниинь январь соо тугаллаа. Үлдэгшэ үнеэдынь февраль һарада тугаллаха байна.

Үнгэрһэн жэлдэ даажа абаһан 16 үнеэнэйнгээ тус бүриһөө 2.804 килограмм һү һаажа, аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлээб. Иимэ дүн ганса би туйлаа бэшэб, харин колхозоймнай түрүү һаалишад Надежда Убушеева, Бадма Игнашкеева, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан Радна Санжихаева гэгшэд мүн лэ үнеэн бүриһөө 2.700 килограмм һү һаажа амжаа юм. Бидэнэр энэ илалта гансашье эрхимээр ажаллаһандаа туйлаа бэшэбди. Энээндэмнай колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехэ анхаралаа хандуулжа, малай дулаан байрануудые барюулһан, хүшэр хүндэ ажалыемнай оньһожоруулһан байна. Саашадаа бидэ абаһан уялгаа сум дүүргэжэ, сагаан эдеэ бүри элбэгээр абахын түлөө шармайн оролдохо байнабди.

А. УСОЛЬЦЕВА,
«Маяк» колхозой Далахайн фермын һаалишан.

ЖЭЖЭ ЮУМЭН ГЭЖЭ БАЙХАГҮЙ

Урзанда жэл Тоорын дунда һургуули дүүргээд, түрэһэн үдэһэн тоонто нютагтаа ажаллаха гэжэ шиидээ хүм. Колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ өөрынгөө һанаае хэлэн гэһээм, ахамад нүхэдни һү һаалиин фермые даажа абахые дурадхаа бэлэй.

Урдань үнеэ буруунуудые эдеэлүүлдэг, шэбхэ шабааһанһаань хото хорёо сэбэрлэдэг хүн аабзаб. Теэд, һаалишадай ажал ударидаха, зарга заабари үгэхэ гээшэ бэрхэтэйшэг байгаа. Һаагдаһан һүнэй тоһолиг болон гашалангирыень журнал дээрээ һайса тэмдэглэжэшье шадахагүй жэшээтэй байгдаа.

Манай фермын һаалишад 10—15 жэл соо ажаллажа ябаһан ехэ дүршэлтэй нүхэд юм. Теэд би залуу, зориг ехэтэй хүн хадаа заримдаа үлүүсэ, таарахагүй эрилтэнүүдые табижа болооб. Нэгэтэ, зунай үедэ үнеэдээ гурба дахин һаая гэһэн идхалга хэжэ оробоб. Һаалишад энэ эрилтыемни дэмжээгүй.

Тиихэдэнь арсалдаха, зүрисэлдэхэһөө арай наагуур тулалдабаб. Иимэ шахардуу байдалда ороод ерэхэдээ, хорин гаран жэлдэ һаамхай үнеэдые бэлшээжэ ябаа Бадма-Сэрэн ахайдаа хандажа, зүбшөөл гуйбаб.

— Һайн бэлшээри үгы байгаад, үдэр бүхэндэ үнеэдые гурба дахин һаалгажа шадахагүйш, — гэжэ ахамни хэлэбэ. — Ой модон соогуур таража бэлшэдэг үнеэдые яажа суглуулжа асархабиб?

—Хамаагүй, аргынь олоно асарагты. Танай намайе дэмжээгүйдэ, хэн дэмжэхэ юм? гэбэб. Хүтэлбэрилэгшэнэр, мэргэжэлтэднайшье дээрэһээмнай шаардана ха юм. Иимэ эрилтые дүүргэнгүй байхын аргагүй.

— Зай, зай, — гэжэ Бадма-Сэрэн Сыбикович зүбшэбэ. — Үдэрэй 12 сагта үнеэдээ туужа асархаб. Хараад үзөөрэйш.

Хойто үдэрынь 12 сагта үнеэдшье фермэдэ асарагдаба. Үнеэд ерэһээр хибэдэһээ хибээд лэ хэбтэшэбэд даа. Һаалишаднишье гэмэрэлдэһээр гараба. Теэд, һаалишадтай тулалдажа байжа үнеэдээ бодхоожо һаатарнай 2—3 саг болошобо. Тиигэлдэжэ байтарнай зарим нэгэ үнеэд хэдэгэнээтэжэ ябашаха юм. Иигэжэ 1971 оной зун үнеэдээ үдэртөө гурба дахин һаажа гараа һэмди. Теэд намарай һүүл багаар, үбэлдөө үнеэд туража, үргүүлшэн алдаа.

Һайжаруулагдамал бэлшээригүй, мүн тэжээлэй хомор сагта үнеэдые үдэртэ гурба дахин һаажа болохогүй гэжэ ойлгооб. Хэн юун гэхэ юм, харин би өөрынгөө ойлгоһон дүршэл тухай хэлэнэ гээшэб.

Харин энэ үнгэрэгшэ [...] үнеэдээ үдэр бүри хоё[р] [...] хин һааһаншье мүртөө [...] занда зунайхидаа ор[...] һурагүй ехэ һү һаажа [...] бди. Хэрбээ 1971 оной [...] бан һара соо (май һара[...] сентябриин эсэс бо[...] үнеэн бүриһөө 1.007 [...] грамм һү һаагаа һаа, [...] үнгэрэгшэ зунай таба[н] [...] рын туршада үнеэн бү[...] 1.341 килограмм һүн [...] гэхэ гү, али үнеэн бү[...] энэ хугасаада 334 [...] грамм ехэ һүн һаа[...] байна. Дүршэл ехэтэй [...] рүү һаалишаднай — [На]дежда Гармаевна Убу[шеева], Бадма Дашиевна Игна[шкеева], Бадма Будаевна Т[...]нова, Дари Сыбеновна [...]хеева, Радна-Самбу [...] гэгшэд даажа абаһан 1[...] үнеэдһээ үдэртөө 170[...] килограмм һү һаадаг [...]

Үнгэрэгшэ зун һүеэ [...] лоошонтойгоо би өөрө[...] сэжэ гараа хүм. Т[...] һүеэ ходо 1-дэхи [...] шанартайгаар тушаада[...] Зүгөөр үбэлжөөндөө [...] һонһоомнай хойшо д[...] фермын һаалишадай [...] һүеэ ганса машинаар [...] эхилэмсээр, һүнэймн[...] нар 3-дахи классһа[...] хээ болёод байна. [...] ерэхэдээ, манай ажах[ы] [...] фермын али коллекти[...] нэй шанарай түлөө тэм[...] гүйб гэжэ ойлгохонь [...] бэрхэтэй. Тиимэһээ ф[...] даагшанар, тоо бүриди [...] лаборантын мэргэжэлт[...] лохо ёһотой гэһэн бодо[...] рэнэ. Юуб гэхэдэ, [...] һайн шанартай һү [...] шондо тушаажа, журна[...] гаа тусхай хүсэнэт со[...] шанарые тэмдэглэхэ [...] ха юм. Үгышье һаа, [...] дэг автомашинын жол[...] ниие лаборантын мэр[...] дэ һургаад, салин хү[...] таараха зэргээрнь нэ[...] һаа муу бэшэ байха [...]

Тиихэдэ мал үрэ[...] гын гүрэнэй станци[...] гэжэлтэд муугаар аж[...] даг юм гү, хайшаа юм [...] гохын аргагүй. Манай [...] гай түб Хэрэн тосхондо [...] рижаһан гүрэнэй үрэ[...] гын станциһаа асараг[...] үрэһөөр үнеэдтээ үрэ[...] хэхэдэмнай, ехэ һула, [...] нүүрээр бага, тэнхээ [...] гүй тугалнууд абтана. [...] мэһээ тэдэнэр тон тү[...] ухэл гарзада ороно. [...] шухала асуудалые тү[...] шиидхэхэ хэрэгтэй.

Хоёр жэл соо Хонг[оодо]рой фермэдэ ажаллаха [...]раа, мал ажалай гол [...]ла, бэрхэшээлтэй асу[удал]нуудые бага сага он[...] абагдаа. Нэн түрүүн [...] ажаллаһан нүхэдтэйгэ[...] тэй эетэй, үгээ ойл[...] ажаллахань шухала гэ[...]нагдана.

Д. УБУШЕ[ЕВА],
Хонгоодорой фер[мын] даа[гша].

ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ — ЕХЭ ПРОДУКЦИ

Гансахан сабшалан дээрэһээ үбһэ ехээр хуряагаад лэ адууһа малые тэжээлээр бардамаар хангахын аргагүй. Юуб гэхэдэ, шэмэтэй, шанар ехэтэй, элдэб янзын тэжээл элбэг байбал, мяхан, һүн, ноохон, үндэгэн ехээр абтаха бшуу. Тиимэһээ мүнөө таряалангай ургасые эрид дээшэлүүлжэ шадаагүй һаа, малһаа ашаг шэмэ ехээр абахань бэрхэтэй.

Гэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлдэ манай колхоз бүхы 2280 гектар таряалан дээрэһээ оройдоол 22.963 центнер таряа хуряагаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,2 центнер ургаса абаа. Ондоогоор хэлэбэл, урда жэлэйхидэ орходоо, таряан гектарай 1,4 центнерээр бага абтаһан байна.

Энээнһээ боложо, гүрэндэ ороохо худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй, малдашье таряан бага хүртөө. Тиигэжэ адууһа малай ашаг шэмынь ехээр дээшэлхэ хэрэгтэ горитой тойбо татагдаа.

Ямар шалтагаанһаа боложо, таряанаймнай ургаса доошолоо гээшэб?

Нэн түрүүн байгаалиин уларилай муу байһанһаа таряан биратай ургаагүй. Эртүүр, зунай эхин багаар бороогүй байжа, ургасын гарасада һаалта хээ, таряанай эдеэшэжэ байха үедэ, августын тэн багаар гэнтэ хүйтэржэ хюруу унаад, полидо таригдаһан бүхы шэниисын 40 процент хүлдэһэн байна. Илангаяа Мундаргын хормойдохи полинуудта таригдаһан таряан ехээр хүлдөө һэн.

Манай ажахы тиимэшье ехэ бэшэ юм. Эдлүүримнэй газар бүхыдөө 13.893 гектар, тэрэ тоодо 3539 гектарынь хахалагдаһан газар. Тиигээд энэ газар хоёр ондоо уларилтай нютагта оршодог юм. Эрхүү голой эрьеэр намжаа дулаан байдаг, тиимэһээ таряан яһала һайнаар ургадаг, эдеэшэдэг, харин Мундаргын хормойгоор оршодог мянга гаран гектар таряалан дээрэ халтад гэхэдээл, намар эртэ хюруу унажа хүлдөөдэг. Нёдондо энээнине хараадаа абангүй, таряагаа адлирхуу болзорто тарижа, алдуу хэһэн дээрэһээ ургасаяа доошолуулһан байнабди. Ушар иимэһээ мүнөө хабар Мундаргын хормойн полинууд дээрэ түргөөр эдеэшэдэг сортын таряанай үрэһэ эртэшэг тарижа, үнгэрһэн жэлэйнгээ алдууе дабтахагүй һанаатайбди. Теэд түргөөр эдеэшэдэг «бирюсинка», «комета» гэхэ мэтын сортын үрэһэн манда тон бага, оройдоо 500 центнер. Иимэ сортын үрэһэн республикадамнайшье, хүршэ областьнуудшье үгы. Иимэ болоод байхадань, хадалиг газартаа обёос тарихаар хараалнабди.

Мүн тиихэдэ нёдондо хабар зарим бригаданууд газараа шанар муутайгаар хахалжа, ургасаяа доошолуулһан байна. Харин мүнөө жэл эдэ бүгэдэ эндүүрэл, алдуунуудаа дабтахагүйн тула таряанайнгаа газарые элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ ажалдаа гол анхарал хандуулха, эрхим сортын һайн шанартай хүрэнгын үрэһэ бэлдэхэ зэргэтэйбди. Мүнөө бүхы хэрэгтэй хүрэнгымнай үрэһэн сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Гансал 690 центнер «саратовская-29» гэһэн сортын үрэһэн Алтайн хизаарһаа асарагдаха юм.

Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ мяха, һү, ноохо улам ехээр абаха зорилгын табигдаад байхада, ороохо таряанай, бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха гэһэн таряашадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоо. Манай механизаторнууд урдаа тодорхой зорилгонуудые табинхай. Энэ жэлдэ таряанайнгаа газарай хүрьһэнэй үрэжэл химическэ ямар бодосоор дутамаг бэ гэжэ хараадаа абажа, минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр оруулхаар хараалнабди. Жэшээлхэдэ, манай энэ таряалангай ехэнхи хүрьһэн азот, кали гэхэ мэтэ бодосуудаар тон хомор. Гэбэшье тэндэ хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургахаар хүрьһэнэй 100 грамм бүхэндэ 15 миллиграммһаа — 25 миллиграмм хүрэхэ фосфор бии гэжэ тоологдодог. Хэрбээ манай колхозой таряанай газарые хүрьһэнэйнь шанараар хубаарилаа һаа, 1-дэхи, 2-дохи агро-бүлэгтэ ороходо һайн хүрьһэтэй поли үгы юм. Харин 1514 гектар газарай хүрьһэн шанарайнгаа талаар 6-дахи агро-бүлэгтэ, бэшэниинь 3-дахи, 4-дэхи, 5-дахи бүлэгтэ ородог. Таряанай газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулхадаа, эдэ бүгэдые хараадаа абаха тон шухала. Ушар иимэһээ азодоор бага хүрьһэтэй газарай гектар бүхэндэ 60-65 килограмм азотно үтэгжүүлгэ, мүн калийна бодосоор хомор газарта 45-50 килограмм тиимэ үтэгжүүлгэ оруулхабди. Зүгөөр эртэ хюруу унадаг газарта, илангаяа Мундаргын хормойдохи полинуудта калийна, фосфорно үтэгжүүлгэнүүдые азотно үтэгжүүлгэһээ хоёр дахин ехээр оруулжа, тэндэ таряанай ургасын гарасые түргэдхэхэ ёһотой болонобди.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, бидэ, таряан ажалайхидай хэхэ юумэн айхабтар ехэ. Малшадайнгаа урда үшөөл ехэ үритэй байнабди. Ороохо таряа, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болоол һаамнай, мяхан, һүн бүри элбэгээр абтаха бшуу.

Колхозой һаалишад, малшад жэл бүхэндэ һайн үрэ дүн туйлана. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажахын һаалиин дүрбэн фермэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.104 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараа. Мүн тиихэдэ үбэл, зунгүй үхэр мал олоор шахан, бэлшээн таргалуулжа, мяха ехээр абадаг боложо байна. Ушар иимэһээ колхозой партком, правлени үбһэ тэжээл малдаа бардам хүрэхөөр бэлэдхэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулна. Жэшээнь, 1973 ондо таряа, үбһэ ногооной ба бэшэшье ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар иимэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхээр хараалнабди. Ерэхэ хабартаа 2385 гектар дээрэ шэниисэ тарижа, тэндэһээ 35.775 центнер ороохо ургуулжа абаха гэхэ гү, али гектар бүхэнһөө 15 центнер хуряаха зорилго табигдана. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ арга боломжо манда бии. 250 гектар сэбэр паартайбди, үшөө 1.200 гектар намарай паар бии. Үлдэгшэ 1.167 гектар ороохото таряанай ба тэжээлэй ургамалнуудые тариха газарта 8000 тонно шэбхэ, 500 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулхабди. Энэ түсэбөө бэелүүлхын тула бии байгаа хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байнабди. Январиин 8-най байдалаар табан мянган тонно наг шэбхэ сабшалан, поли дээрэ гаргагданхай. 300 тонно минеральна, тэрэ тоодо 220 тонно калийна үтэгжүүлгэ зөөгдэнхэй.

Гадна сабшалангаар, бэлшээриин газараар дутамаг дээрэһээ ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл нэгэ жэлээр бэлэдхэхэнь тон хүшэр хэрэг. Гэбэшье энэ асуудал шиидхэхэ талаар ехэхэн хэмжээнэй хүдэлмэри мүнөө жэлдэ хэгдэхээр хараалагдана. Саада тээнь олон янзын тэжээл бэлэдхэхын тула 60 гектар газарта олон жэлэй ногоон таригдаха, 270 гектар намагтай газар хатаагдаха, 300 гектар сабшалангай хүрьһэн һайжаруулагдажа, тэрэнь уһа бүлэжэ гаргаха түхеэрэлгээр уһалагдаха юм. Мүн табяад га дээрэ һайрам гаргагдаха байна. Тиихэдэ 100 гектар дээрэ шэбхэ ехээр гаргажа үтэг хэхэбди. 100 гектар һайжаруулагдамал бэлшээри бии болгожо, хэһэг-хэһэгээрнь хорёолхобди. 707 гектар газарта, тэрэ тоодо 180 гектарта кукуруза тарижа, гектар бүриһөө 600 центнер ногоон набшаһа хуряаха, 52 гектарай га бүриһөө 600 центнер шэмэтэ тэжээл ургуулжа абахабди.

С. УКОЕВ,
колхозой главна агроном.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: парткомой секретарь Г. Т. Балдуев, һаалишад Н. Г. Убушеева, Р. Д. Санжихаева, А. Л. Усольцева, Л. Д. Бадлуева, фермые даагша Д. Е. Убушеев гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

Л. ИРИНЦЕЕВЭЙ фото.

ЗОРИЛГОНУУДНАЙ ИИМЭ

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ энэ колхозой малшад һү, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха талаар горитой амжалта туйлаа.

Энээн тушаа колхозой түрүүлэгшэ Даша-Нима Норбоевич Шагдуров, главна зоотехник Борис Намсараевич Турбянов гэгшэдтэй манай корреспондент хөөрэлдэжэ, табиһан асуудалнуудтаа иимэ харюу абаһан байна.

— 1971—1972 онуудай үбэлжэлгэдэ үбһэ тэжээлээр ехээр дуталдажа гараа һэмди, — гээд Д-Н. Шагдуров хөөрэбэ.— Тиихэдэ һая тугаллаһан нарай үнеэдтэ нэгэл адха үбһэ һолоомо дээгүүр сасажа үгэгшэ һэмди. Тиихэдэ бидэ оройдоо 2500 центнер үбһэ хуряажа абаһан байгаабди. Ушарынь юуб гэхэдэ, 1971 оной зун һүүлэй жаран жэлэй туршада үзэгдөөгүй ехэ үер болоожо, колхозоймнай сабшалангые, таряанай газарые хуу даража, үбһэ ногоошье силосшье абажа шадаагүй бэлэйбди. Тиигэжэ һолоомо жэжээр хэршээд, уһанда дэбтээжэ, талхантай холижо, үнеэдээ эдеэлүүлжэ гараһан байнабди.

Үбһэ тэжээлээр хэды бэрхэшээлтэй байдалда ороошье һаа, үхэр малайнгаа ашаг шэмые доошолуулхагүй, һү ехээр һаажа абаха зорилгоо манай һаалишад, мүн бидэшье, — мэргэжэлтэд мартангүй, һаналаа табин ажаллаабди. Тиигэжэ 1971 ондо колхозоймнай һаалишад дунда зэргээр үнеэн бүхэнһөө 1728 килограмм һү һааһан юм. Хүшэр хүндэ байдалда туйлагдаһан энэ амжалтамнай манай һаалишад болон малшадые угаа ехээр урмашуулаа һэн. Тиимэһээ үнеэдээ һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ хүдэлмэридөө гол анхаралаа хандуулнабди.

Гадна үнгэрэгшэ оной июнь һарын эхинһээ хойшо һаалишадай һааһан һүнэй шанарые хараадаа абажа, нэмэлтэ түлөөһэ түлэдэг болоо һэмди.

Эдэ бүгэдэнһөө гадна, үнеэдээ үбэлэй сагта тугаллуулхаар үрэжүүлхэ шухала. Юуб гэхэдэ, декабрь, январь, февраль һаранuудта тугаллаһан үнеэд зунай сагта тугаллаһан үнеэдтэ орходоо нилээд ехэ һү үгэнэ.

Иигэжэ ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар 1972 ондо ехэ амжалта туйлааб-ди. Хэрбээ 1971 ондо колхозоймнай һаалишад 8244 центнер һү һаажа, 6445 центнер һү гүрэндөө худалдаа һаа, энэ үнгэрһэн 1972 ондо 9.304 центнер һү һаажа, 7588 центнер һү гүрэндөө тушаагаабди. Тиигэжэ һү һааляа 1060 центнерээр дээшэлүүлһэн байнабди. Энэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.104 килограмм һүн һаагдаа.

Асуудал: мяха абаха, гүрэндөө худалдаха талаар ямар амжалта туйлагдаа гээшэб.

Харюу: — мал шахан таргалуулха талаар урагшатайгаар ажаллажа байнабди. 1971 ондо 1007 центнер мяха гүрэндөө худалдаа һэмди. 1972 ондо тэрэнээ 1215 центнертэ хүргөө һэмди. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ тушааһан малаймнай 78,3 процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаһан байгаа. Гүрэндэ худалдагдаһан хонидой толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 43 килограммда, үхэрнүүдэй — 320 килограммда хүргөөбди. 1973 ондо тушаагдахаар шахагдажа байһан малай шэгнүүр 370 килограммда хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Асуудал: Жэлэй туршада малай олон шэнэ байранууд бүтээгдэһэн байна. Ямар аргаар энэ туйлагдаа гээшэб?

Харюу: Малай байрануудые олоор бүтээжэ, адууһа малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ аргатай болообди. Мүнөө 200-гаад хашараг, гунан сар шахагдажа байна. Декабриин 30—31-нэй үдэрнүүдтэ тэдэнине шэгнэһэмнай, толгой бүринь дунда зэргээр 307 килограмм татаһан байна. Байгша оной түрүүшын кварталда эдэ малаа гүрэндэ тушаахадаа, тус бүхэниинь дунда зэргээр 370 килограммда хүргэхэ гэхэ гү, али сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмэхэ хараатайбди.

Тиихэдэ 40—50 килограммтай 200 гаран поршоонхо, 40 гаран эхэ гахай оньһожоруулагдамал байрада тэжээгдэнэ. Энэ жэлэйнгээ түрүүшын кварталда 94 килограммтай 50 гахай, 108 центнерэй шэгнүүртэй 27 толгой үнеэ, 60 центнер шэгнүүртэй 20 адуу, бүхыдэнь 965 центнер мяха гүрэндөө худалдахаар хараалнабди. Жэлэй хоёрдохи хахадта 160 гахай, тус-тустаа 40 килограмм шэгнүүртэй мянган хони гүрэндөө худалдахабди. Иигэжэ юһэдэхи табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлдэ 1515 центнер мяха Эхэ орондоо худалдаха дүүрэн аргатайбди.

Үнеэдэйнгээ үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды ажал хэгдэжэ байна. Һүтэй үнеэдэй 100 гаран тугал илгажа абаад, дүршэл ехэтэй, найдамтай малшан Базар Будаевич Дырбеев, Гомбо Антонович Мантуров хоёрто даалгажа үгөөбди.

Гадна Сагаан уһан гэжэ газарта гунжадай тусхай фермэ энэ намартаа барихаар хараалнабди. Һаалишад, малшадай байха дүрбэн байшан гэр тэндэ баригданхай. Мүнөө жэл Хонгоодорой фермын байрые һэльбэн заһабарилха, хүшэр хүндэ ажалыень оньһожоруулха байнабди.

Асуудал: Һайжаруулагдамал бэлшээри түхеэрхэ талаар юун хэгдэнэб, саашадаа юун хэгдэхэб?

Харюу: Манай колхоз нуга сабшалангаар, бэлшээриин газараар угаа ядуу юм: дүрбэн фермымнай 446 үнеэд ехэнхидээ ой модон соогуур бэлшэдэг. Мүнөө жэлдэ 100 гектар бэлшээриин газар үтэгжүүлээд, хорёолхо байнабди. Тиихэдэ Далахай Хонгоодор хоёрой хоорондохи Таһархайн 270 гектар намаг хатаажа, олон жэлэй ногоо тарихабди. Иигэжэ ерэхэ 1974 ондо 370 гектар һайжаруулагдамал бэлшээритэй болохо хүсэлтэйбди.

Б. ЯБЖАНОВ.

Манай хөөрэлдөөн

БИДЭНЭРЭЙ ХУБИТА Б[...]

Мүнөө пенсидэ гар[...] мүртөө хаба зэргээрэ [...] ажалда гараа хүр[...] Мүн Жамса Доржи[...]ренов гэжэ хүршэ а[...] гэжөөл жаран таба[...] Намтай суг хүдэлж[...] хоёрто залуу м[...] Петр Игнашкеев [...] тракторааараа ажалла[...] туһа хүргэдэг.

Бидэ гурбан кол[...] Гужарай отделениин [...] Дмитрий Николаевич[...]ной звеное мүрысөө[...] һэмди. Гужарайхидна[...] бидэн шэнги нэгэ тр[...] бүлта гурбан хүн [...]лонхой. Харин сабша[...] хэмжээн манайхиһаа [...] хин ехэ — 214 ге[...]гаа һэн. Мүрысөө [...]даа гектар бүриһөө [...] нер үбһэ хуряажа аб[...] һанаа мэдүүлээ һэм[...]

Хэлэһэн үгэдөө [...] тула ажаллажал [...] Тиигэжэ даажа аба[...] гектар дээрээ 1500 [...] гал шэбхэ гаргаж[...] баллажа тараагаад [...]борнойлообди. Ү[...] аргатай 75 гектараа [...] хин уидалуулаабди. [...] ажаллаһанай ашаар [...] бүриһөө 14,5 цент[...] хуряажа абаа һэмди.

Юһэдэхи табан [...] гээ шиидхэхы гурба[...]дэ тэрэ 147 гектар [...] 15 центнерһээ доош[...] үбһэ хуряажа абаха [...]тойбди.

Б. АНГРУСКА[ЕВ],
колхозой лу[...] пенсио[нер].

...АЖАЛ ТУХАЙ ХУУЛИ ...АРИНААР САХИХА

...жал тухай хуулиин үндэ... ...1971 оной янва... ...1-һээ ба РСФСР-тэхи ...оной ажалай хуулинуудай ...1972 оной апрелиин ...хүсэндөө оронхой юм.

...хуулинууд совет хү... ...ажаллаха эрхые хам..., ажалһаа гаргагдаһан ...арсалдаануудые зү... ...шиидхэхэ хэрэгтэ зорюу...

...ажал тухай хуу... ...хазагайруулха ябадал ...сагай туршада үзэг... ...түрүүлэгшэ жэлдэ Загарайн ...арадай сүүдтэ 16 ...асуудалаар зарга ба... ...байна. Сүүд 14 хүнэйнь ...зүб, хоёройхииень ...гэжэ элирүүлээ.

...предприяти болон эмхи ...нуудай зарим хүтэл... ...шэд ажал тухай хуу... ...заабаринуудые хаза... ...на. Жэшээнь, ВСЖД-...Горхон станциин 73-да... ...ерой һургуулиин ди... ...нүхэр Макушкин һур... ...завхоз Н. Н. ...гэгшые али болохо ...хашадаг байһан. Тии... 1972 оной февралиин ...приказаар ажал... ...гаргаһан байна.

...директортэ үнинэй ...удаг, ажалай журам ...тухай худалаар хар... ...ба хүдэлмэриһөө бу... ...гаргадаһан тухайгаа мэ... Загарайн аймагай ара... ...сүүдтэ бариба.

...барилшадай хэ... ...зүб байһые элирүүл... ...һургуулиин хүдэл... ...гшэд, багшанар олоор ...гдаһан. Тиигэжэ ...Шаурые хуушанайнь ...дэ оруулха, ажал ...байһан сагайнь түлөө-...252 түхэригые Шау... ...хүсүүлжэ үгэхэ гэһэн ...гаргаа юм.

...уулиин директор Ма... ...энээниие баһа бу... ...Буряадай АССР-эй ...сүүдтэ гомдол ба... ...Верховно сүүд За... ...аймагай арадай сүү... ...шиидхэбэриие хүсэндэнь ...юм.

...гэжэ үнэн хэрэг элир... ...Шаура хуушан тушаалдаа ...Габэшье тус һургуу... ...профсоюзай комитедэй ...Гытыпова, Соколова ...ажал тухай ...директорэй хазагай... ...байһые хаража, мэ... ...байгаад, профсоюзайн... ...зохисотой нүлөө ...байшоо гэжэ тэм... ...шухала.

...сүүдэй хэрэг нэгэ ...болоо юм. Нүхэр ...өөрынгөө хуули ...сүүдэй, мүн бусад ...үнэтэ саг бараа. ...Хандагатайн ...мэтэ ехэ коллек... ...ажал тухай арсалдаа... ...зүбөөр шиид-хэгдэдэг байна. Тэндэхи рабочкомой түрүүлэгшэ Жалсараев хүдэлмэришэдэйнгөө зүб тала харалсадаг, абтаһан хэмжээнэй буруу, зүбые элирүүлдэг байна.

Шэнэ Элхиин ОРС-ын начальник Назаренко гэгшэ столовын хүдэлмэрилэгшэ Чупахинада 60—70 километртэ байһан Эхи-Горхон гаража, саг зуура эдеэ шанагшаар хүдэлхэ гэһэн захиралта үгэбэ. Үбшэн үбгэнөө, бага үхибүүдээ орхижо, тиимэ холо ошожо хүдэлжэ шадахагүй байнаб гэжэ Чупахина хэлэбэ. Би урдань эдеэ шанагшаар хүдэлхэдөө, абаһан продукциингаа тоосоо табижа шадахагүй байһан дээрэһээ мүнгэн алада һууһан хүм гэжэ Чупахина начальнигта ойлгуулжа ядаба.

ОРС-ын начальник захиралтыем дүүргэбэгүй гээд столоводохи ажалһаань Чупахинае гаргаад, ондоо хүдэлмэри үгөөгүй. Чупахина ажалһаа буруу гаргуулһан тухайгаа леспромхозой рабочкомдо хандаба. Чупахинае столоводохи хуушан хүдэлмэридэнь оруулха, ажалгүй байһан үе сагайнь түлөөһэ — 144 түхэриг хүсүүлжэ үгэхэ гэһэн шиидхэбэри рабочком гаргажа, энэ шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгохыень ОРС-ын начальник Назаренкэдэ дурадхаһан байна.

Хандагатайн леспромхозой рабочкомой шиидхэбэриие ОРС-ын начальник буруушаажа, Загарайн аймагай арадай сүүдтэ хандаа юм. Сүүд энэ хэрэгые һайса хаража үзэһэнэйнгөө һүүлдэ рабочкомой шиидхэбэри зүб гэжэ тогтоогоо.

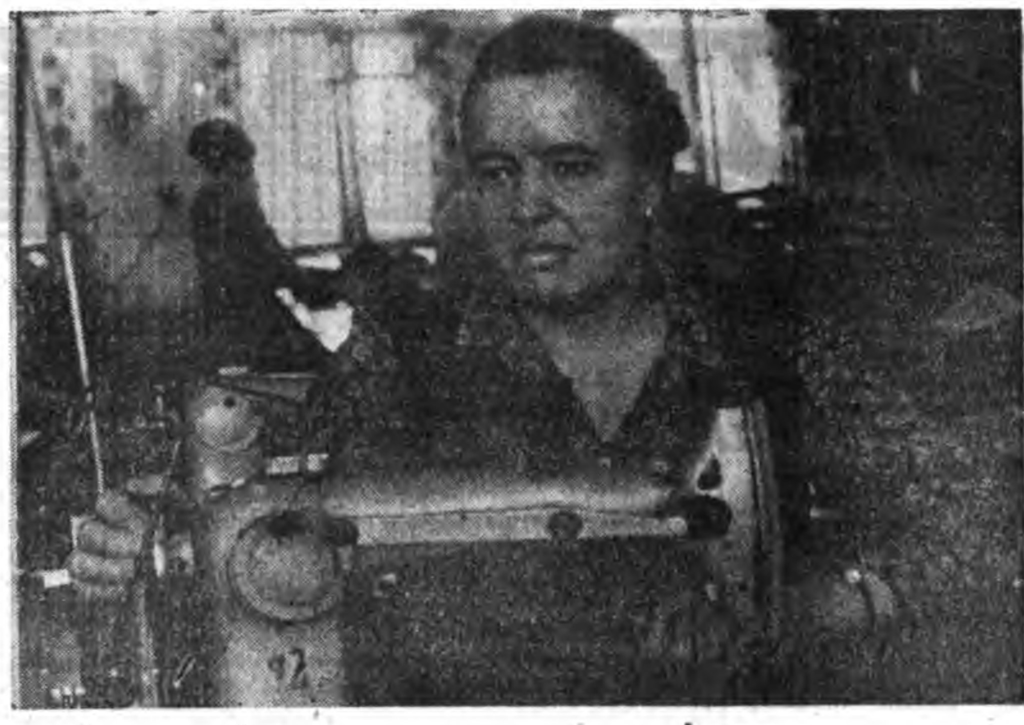
Ново-Брянска ремонтно заводой директор үхибүүдэй саадай эдеэ шанагша Г. Г. Афанасьевае хүдэлмэриһөөнь гаргаһан байгаа. Арадай сүүд Афанасьевае хуушан тушаалдань оруулха гэжэ шиидхээ.

Онохойн ОРС-ын хилээмэ баридаг пекарниин хүдэлмэрилэгшэ И. П. Шарапова ходо архи уудаг, ажалдаа хойрог муугаар хандадаг байба. Арадай сүүд иимэ хүниие хуушан ажалдань оруулһанай хэрэггүй гэжэ тоолоһон байна.

Хүдэлмэришэд, алба хаагшад хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандаха, ажалай журам сахиха, албан захиргаанай захиралтые саг болзор соонь дүүргэхэ ёһотой гэжэ РСФСР-эй КЗОТ доторхи 127-дохи статья соо хэлэгдэнэ.

Шэнээр гаргагдаһан ажал тухай хуулинуудые шудалха, албандаа зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшэд, харюусалгата хүнүүдэй, мүн хүдэлмэришэдэй нангин уялга болоно.

П. ТАРАСОВ,
Загарайн аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ.



Улаан-Үдын «Байгал» гэжэ оёдолой үйлэдбэриин нэгэдэлэй хубсаһа шэнэлдэг цех нёдондо жэлэй түсэб декабриин 24-дэ дүүргэжэ, түсэбтэ даабариһаа гадуур 2 мянган түхэриг мүнгэ арьбалһан байна. Тус цехтэ хори гаран жэлдэ ажаллажа ябаһан хүдэлмэришэд, коммунис ажалай ударнигууд Зинаида Сафронова, Анна Суменкова болон бусад халаанайнгаа нормо 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 5-дахи разрядай оёдолшон А. Суменкова.

С. БАЛДУЕВАИ фото.

ТУҺАТАЙ ҺУРАЛСАЛ БОЛОБО

Январиин 29-һөө февралиин 28 болотор Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институтда республикын буряад һургуулинуудай һуралсалай таһагые даагшадай һуралсал үнгэргэгдөө. Тус һуралсалда Хориин, Хэжэнгын, Баргажанай, Хурамхаанай, Түнхэнэй, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын аймагуудһаа хамтадаа 26 хүн сугларaa.

Институдай педагогикын кабинедые даагша Елизавета Ангаровна Бимбаева тэрэ һуралсалые хүтэлбэрилөө. Эндэ бидэ 180 часай лекци шагнажа, 40 гаран часай практическа хэшээл хээбди. Тэрэ тоодо һургуулиин бүхы предмедүүдтэ шэнэ программаар болоһон хубилалтанууд тухай, научно-теоретическэ болон хүмүүжүүлгын асуудалнуудаар тон һонирхолтой шухала лекцинүүдые шагнаабди.

Һургуулиин һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие хүтэлбэрилэн шалгаха тухай ехэ һайн заабари, лекци уншагдаа. Психологиин эрдэмэй кандидадууд В. П. Битуев, Э. К. Хадаханэ гэгшэд мүн һонин лекцинүүдые уншаа.

Гадна түсэбэй ёһоор хотын түрүү һургуулинуудта, жэшээнь, 46-дахи, 1-дэхи интернат, шэнэ түхэлөөр байгуулагдаһан 14-дэхи һургуулинуудай ажабайдалтай танилсуулаа.

Мүн Загарайн аймагай Сосноборско найман жэлэй һургуулитай яһала һайнаар танилсажа, хэшээлнүүдтэнь һуужа, директорэйнь, һуралсалайнь таһагые даагшын хүдэлмэри тухайдаа хөөрэхые дуулаабди. М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ музей ошообди, автобусто һуужа, ниислэл хотынгоо түүхэтэ болон дурасхаалта газарнуудаар ябажа хараабди.

Һара соо үргэлжэлһэн һуралсалай аша туһа тон ехэ, эндэ олоһон эрдэм мэргэжэлээ бидэ ажалдаа хэрэглэхэбди.

Б. ЦЫРЕНОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүрэй һургуулиин завуч.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«ДУУГАРДАГГҮЙ ТЕЛЕФОН, ДҮЛИИРШЭҺЭН НОЁД»

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын 1972 оной декабриин 16-най номерто толилогдоһон байгаа. Захааминай аймагай Үлэгшэнэй хэлхеэ холбооной отделениин хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтэ муугаар хангана, зариманиинь арад зондо бүдүүлигээр хандана, Үлэгшэн, Шара-Азарга нютагуудһаа аймагай түб Закаменск хототой телефоноор хөөрэлдэхэнь тон бэрхэшээлтэй болонхой. Аймагай хэлхеэ холбооной узелай хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй гэжэ тэрэ фельетон соо шангаар шүүмжэлэгдэһэн юм.

Энэ фельетон тушаа зохихо хэмжээ абахын тула Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ редакци хандаһан байна.

«Фельетон соо хэлэгдэһэн баримтанууд Үлэгшэнэй хэлхеэ холбооной отделениин хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Тиигэхэ зуураа аймаг соохи хэлхеэ холбооной хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээн абтаа.

Закаменск хото Үлэгшэн тосхон хоёрой хоорондо урдань телефоной хоёр линн байһан юм. Үлэгшэндэ һаяхан шэнэ аппаратура тодхогдожо, энэ нютаг Закаменск хоёрой хоорондо телефоной дүрбэн линн бии болгогдоо. Түсэбэй ёһоор байгша ондо Үлэгшэн тосхондо 50 номертой телефонно автомат станци тодхогдохо юм. Эндэхи коммутатор болон радиоузелда дежурладаг хүдэлмэрилэгшэдэй журам саашадань һайжаруулха, тэдэнэй ажалые хинан шалгажа байха талаар тааараха хэмжээн абтаа

«Аймагай Шара-Азарга тосхондо телефоной автомат станци тодхохын тула шэнжэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна» гээд Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Очиров Б. Д. редакцида һаяшаг мэдээсэбэ.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ХАНОИ

Эрид шанга эрилтэ

ТАСС

Хойто Вьетнамай харьяата уһанууд, портнууд, гол мүрэнүүдтэ табигдаһан минэнүүдые хуряажа абаха хүдэлмэри США-гай хойшо татажа байһыень буруушааһан мэдүүлгэ ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ тунхаглаа.

Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй хүсэндөө ороһонһоо хойшо һара үлүүтэй саг үнгэрөө, тиигэбэшье Холбоото Штадууд ДРВ-гэй уһанууд, портнууд, гол мүрэнүүд доторхи нэгэшье миные гаргажа абаагүй. Үгы хээгүй байһаар гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Холбоото Штадууд уһанууд соохи минэнүүдые хуряажа абаха тухай протоколой бүхы статьянуудые удаа дараалан дүүргэхэ, минэ хуряажа абаха хэрэг унжагайруулха, болзорыень һунааха зорилготой бүхы ябуулгануудаа дары болюулха ёһотой гэһэн эрилтэ ДРВ-гэй МИД табина.

ХАНОИ

Урда Вьетнамай Республика ВРП-гэй сэрэгэй делегациин буруушаал

ТАСС

Урда Вьетнамһаа США-гай ба тэрэнэй союзнигуудай сэрэгүүдые гаргалгада дүрбэн талын комиссиин, тэрэшэлэн хиналта, адаглалга хэхэ уласхоорондын комиссиин зүгһөө хиналта хэхэ арга боломжонуудые Холбоото Штадуудай хаһажа байһан тушаа эрид буруушаал Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын (ВРП) сэрэгэй делегаци дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссиин зүблөөн дээрэ хэбэ.

Америкын Холбоото Штадууд иимэ ябуулга хэхэдээ, Урда Вьетнамдахи өөрынгөө сэрэгшэдые нюусаар үлээжэ байһанаа, Вьетнам тушаа Парижай хэлсээе эбдэн, Сайгоной захиргаанда буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл гэхэ мэтые хуули бусаар дамжуулжа байһанаа далдалха һанаатай гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Урда Вьетнамай Республикын ВРП-гэй сэрэгэй делегаци Урда Вьетнамһаа гаргагдаһан солдадуудай тоо тухай тодорхой мэдээ дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комиссида, хиналта ба адаглалга хэхэ уласхоорондын комиссида хүргэхыень, тэрэшэлэн тэдэ солдадуудай буу зэбсэгүүдтэеэ, һомо хэрэгсэлнүүдтэеэ гаргагдаһые тодоруулха баримтануудые хүргэхэ эрилтэ США-гай урда табиба. Урда Вьетнамһаа американ сэрэгүүдые, тэдэнэй союзнигуудай сэрэгүүдые гаргалгада түгэс хиналта хэхэ арга боломжо хоёр комиссида США саашадаа олгохо ёһотой, эдэ эрилтэнүүд Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй гуримуудта бүрин тааралдаха гэжэ мэдүүлгэ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

ПАРИЖ

ФКП-гэй ЗЭРГЫН УРГАЛТА

ТАСС

Парламентые һунгаха бэлэдхэлэй кампаниин үеэр Франциин Компартиин зэргэ нилээд нэмээ.

ФКП-гэй Парижай райондохи долоон федерациин коммунистнуудай зэргэдэ 10.782 хүн нэмэжэ оробо. «Юманите» газетэ энээн тухай мэдээсэхэ зуураа, ФКП-гэй зэргын ургалта партиин бүхы федерацинууд дотор үзэгдэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

Совет-француз зүбшэлгэнүүд

ТАСС

Эндэ ерээд байһан СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шумантай уулзаба.

Хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын зарим асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдөө.

ПАРИЖ

Ж. Маршегэй мэдүүлгэ

ТАСС

Парламентые һунгалгын орон догоор мартын 4-дэ эхилхээ байһантай дашарамдуулан. Франциин Компартиин Генеральна секретарь Жорж Марше хэблэлдэ зорюулһан мэдүүлгэ хээ. Коммунистнууд оронойнгоо ажабайдалые шэнэдхэхэ, арад зониие нэгэдхэхэ ехэ хүсэн болоно гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Үндэһэн хубилалта хэхын тула, Франциин Компарти оронoo засаглалгын хэрэгтэ зохихо һуури эзэлхэ зэргэтэй гэбэ.

ФКП-гэй кандидадуудые, коммунистнуудай ба социалистнуудай правительственна хамтын программа үргэнөөр дэмжэхыень һунгагшадые Ж. Марше уряалба.

ПАРИЖ

К. Вальдхаймай мэдүүлгэ

ТАСС

«Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин дэргэдэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын информационно бюро байгуулагдаха юм гэжэ ООН-ной Генеральна Секретарь К. Вальдхайм, Париждахи дипломатическа хэблэлэй нэгэдэлэй гэшүүн журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Тхи Биньтэй уулзаха үедэнь энэ шиидхэбэри абтаа гэжэ К. Вальдхайм хэлээ.

РАНГУН

Бирмын таряашадай үдэр

ТАСС

Таряашадай үдэрые бүхы арадай һайндэр гэжэ Бирмэдэ нэрлэдэг. Юундэб гэхэдэ, оронoй экономикын гол һалбари — хүдөө ажахыда Бирмын зоной 80 гаран процентнь ажаллана. Хоёрдохёор, хүндэеэ бууураһан буржуази-помещигүүдэй правительствые унагаагша революционно совет энэл үдэр, 1962 оной мартын 2-то, орон доторхи засаг түрые гартаа абаһан юм. Шэнэ хүтэлбэри хүгжэлтын капиталис замые Бирмэдэ таарахагүй гэжэ буруушаагаад, «социалис ёһоной демократическа гүрэн» байгуулха программа соносхоhон байгаа. Тэрэнэй үндэһөөр, ажалша хүн бирмын обществые хүгжөөхэ гол хүсэн болохо ёһотой. Шэнэ хүтэлбэриин түрүү хараа бодолтой хэмжээ ябуулганууд түрүүшын ээлжээндэ таряашадта хамаадана.

ДАМАСК

СИРИИН ДОТООДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Һүүлэй үедэ орон доторнь болоһон ушаралнууд тушаа Сириин дотоодын хэрэгүүдэй министр А. Зазай мэдүүлгэ эндэ тунхаглагдаа.

Багахан бүлэг хархис этэгээдүүд Хама хотодо буһалгаа үүдхэхэ һэдэлгэ гаргаһан байгаа. Городтохи ниитын хэдэ хэдэн газарнуудта добтолго хэһэн, зарим магазинуудые тоноһон байна. Буһалгаа татаха һэдэлгэ аюулгүйе сахигшадаар усадхагдаад, городтохи байдал заһаруулагдаа гэжэ мэдүүлгэ доторнь мэдээсэгдэнэ.

Иимэ хэрэг үүдхэһэнэй түлөө харюусалгые империалис хүсэнүүд, нютагай хархис этэгээдүүд дааха. Орон доторхи бүхы национальна, түрүү үзэл бодолтой хүнүүдые элсүүлэн нэгэдхэхэ зорилготой демократическа шэнэдхэлгэнүүдһээ тэдэ этэгээдүүд ехээр айдаг байна гэжэ «Ас-Суара» газетэ бэшэнэ.

САНТЬЯГО

Хархис этэгээдүүдтэ — шанга сохилто

ТАСС

Мартын 4-дэ үнгэргэгдэхээ байһан парламентын һунгалтын бэлэдхэлдэ һаад тойбо татахые хүсэдэг Чилиин хархис хүсэнүүдтэ Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан эрид шанга харюу үгэбэ. Луис Корвалан һунгалтын урда тээхэнэ ниислэлэй радиогоор үгэ хэлэхэдээ, гурим буса ябадал хэхыень хүн зониие баадхажа байһан буржуазна партинуудай түлөөлэгшэдые эрид шүүмжэлээ. Президент Альендиин толгойлдог ороной хуулита правительствые дэмжэхыень Чилиин һунгагшадые уряалба. Коммунистнууд, Компартиин залуушуулай эмхи, түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүд правительство ба арадай эрхэнүүдые сахин хамгаалха ёһотой гэжэ Чилиин КП-гэй Генеральна секретарь тэмдэглээ. Арадай нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үтэхыень үргэн ниитэ улад зониие уряалба.

ПАРИЖ

Документдэ гараа табиба

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар уласхоорондын конференциин ээлжээтэ пленарна заседани эндэ болобо. «Вьетнамай асуудалаар уласхоорондын конференциин акт» гэһэн түгэсхэлэй документ заседани дээрэ зүбшэлэгдэжэ баталагдан абтаа.

Конференцидэ хабаадажа байһан оронуудай делегацинуудай толгойлогшонор түгэсхэлэй документдэ гараа табибад. Эсэслэн баталалгын баяр ёһолол мартын 2-то болоо.

ПАРИЖ

Клебер авенюдэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар уласхоорондын конференциин хүдэлмэридэ хабаадажа байгаа арбан хоёр делегациин түлөөлэгшэдэй ородог редакционно комитедэй шэнэ заседани Клебер авенюдэ эхилбэ. Конференциин түгэсхэлэй документын зүбшэлэгдэһэн проект бэлдэхыень комитедтэ даалгагдаа.

СТОКГОЛЬМ

Больницые һэргээлгэдэ

ТАСС

Ханой хотын гол больницые һэргээлгэдэ туһа хүргэхын тула 6 миллион шахуу крон Швецидэ суглуулагдаа.

Мүнгэ суглуулгын кампаниие парламентска партинууд, профсоюзууд, ниитын эмхинүүд дэмжэнэ.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОН Г. МЕИРТЭЙ УУЛЗАБА

ТАСС

Президент Р. Никсон эндэ ерээд байһан Голда Меиртэй мартын 1-дэ Сагаан байшан соо уулзаба.

Уулзалгын үедэ Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал зүбшэлэгдөө гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Сагаан байшангай түлөөлэгшын хэлэһэнэй ёһоор. «Израильда сэрэгэй ба экономическа туһа хүргэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайдаа президент Никсон премьер-министрые найдуулһан байна».



Непал гүрэнэй эзэлжэ байһан газар Гималайн хадануудай урда ташалангуудаар, зүүн тээһээ баруулжаа мянга гаран километртэ үргэлжэлнэ. Энэ гүрэн 1951 ондо Ранай династиин эзэрхэлгэ дороһоо гаража, ажабайдалдаа горитой амжалтануудые туйлаа. Эндэ хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Ороной национальна продукциин дүрбэнэйнь гурбан хубиие хүдөө ажахы үгэнэ. Арад зонойнь 93 процент ороной энэ ажахыда ажалладаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Катмандуйн дэлгүүр дээрэ.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Кубын электрын элшэ хүсэ дамжуулха хүүргэ



220 киловатт хүсэтэй электро-дамжуулгын ехэ вольтын лини Кубада февралиин хоёрдохи декадада түрүүшынхеэ ашаглалгада үгтэжэ, совет-кубын энергетигүүдэй ажабайдалда шухала ушар болобо. Ренте гэжэ теплоэлектростанциһаа Ольгин хото хүрэтэр 120 километртэ энэ лини татагдаа.

— Ренте ТЭС долоон жэлэй урда тээ Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаа һэн, — гэжэ 220 вольт хүсэтэй электро-дамжуулгын линиин барилгын начальник, Кубын компартиин гэшүүн Геронио Берналь хөөрэнэ. — Соведүүдэй орон, Кубын арадай үнэн хани, 280 километртэ үргэлжэлһэн Ренте — Ольгин — Нуэвитас гэжэ ехэ вольтын лини татахада хэрэгтэй бүхы түхеэрэлгэнүүдые бидэндэ эльгээгээ. Совет мэргэжэлтэд энэ линиие богони болзор соо хабсархадамнай туһалаа һэн. Манай республикын ажабайдалда тон шухала барилгын түрүүшын ээлжээн ингэжэ ашаглалгада тушаагдаба. Энэ барилгын шухала удха шанарынь юун бэ гэхэдэ, Кубын электрын элшэ хүсэнэй нэгэдэмэл түхеэрэлгын эхин табигдаа гээшэ.

ЛЭП-220-иие хабсаралгада кубин нүхэдтөө техническэ туһаламжа хүргэхэеэ ерэһэн совет бүлэг мэргэжэлтэдэй хүтэлбэрилэгшэ Александр Малтсар ингэжэ хөөрэнэ.

— Ехэ вольтын энэ лини хабсаргалгада гурбадахи жэлээ хүдэлнэб. Совет, кубин мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэдэй бата хани нүхэсэлэй ашаар лини хабсаргалгада амжалта туйлагдаа. Байгаалиин орёо хүшэр эрхэ байдалда ажаллаха баатай болообди. Нэгэ жэшээ харуулхада, энэ эли болохо байха. Бүхы линидэ 732 бахана зоогдоо. Үндэр хабсагай хадын оройдо, ташаланда зарим бахануудынь зооходомнай, зэргэлжэ байһан баханануудай үндэрынь наян метр хүрэтэр илгаатай болодог байгаа. Хамта хүдэлһэн кубин, совет нүхэд энэ хүндэ хүшэр байдалые тэсэмгэйгээр гаталаа. Бэе бэедээ туһалалсажа, бэе бэеэ дэмжэн хүдэлхэ гээшэ ехэ удха шанартай байна даа. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ совет мэргэжэлтэдэй ехэ социалис уялгануудые абахада, хамта хүдэлжэ байһан кубинхид тэдэниие дүүргэлсэхээр хам оролсоо бэлэй.

Кубын национальна һайндэрые — Фидель Кастрын ударидалга доро революционернүүдэй Монкада казармада добтолгын 20 жэлэй ойе — кубин нүхэдтэйгөө ажалай амжалтаар угтаха гэжэ бидэ шиидэбэбди. Энэ һайндэр жэл бүри июлиин 26-да тэмдэглэгдэдэг юм. Энэ һайндэр болотор Орьенте провинцидахи Ренте ТЭС-һээ Камагуэй провинцидахи Нуэвитас хото хүрэтэр электро-дамжуулгын лини татажа, ашаглалгада үгэхэ бүхы ажал дүүргэхэ гэжэ шиидэбэбди. Хэдэн һарын үнгэрхэдэ, Кубын электрын элшэ хүсэнэй хүүргэ ашаглалгада үгтэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кубин, совет мэргэжэлтэд Ренте ТЭС-эй шухала подстанци шадар хабсаргалгые шалгажа байна.

В. КОШЕВОЙН фото.

ТАСС-ай фотохронико.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ГОНГЫН ДОХЁО ЗЭДЭЛЭЭ

Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордон соо «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө нэмэл мүрысөөн уржа үдэшэлэн эхилбэ.

Боксын нааданда дуратайшуулые һонирхуулдаг энэ мүрысөөндэ манай республикын суглуулагдамал командаһаа гадна, Монголой Арадай Республикын, мүн Казахай ССР-эй Караганда хотын, Красноярска хизаарай, Яхадай АССР-эй, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай боксернууд хабаадана.

Олимпиин XX нааданда хабаадалсаһан Монголой Арадай Республикын спортын мастер Дамдинжавын Банди, СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй чемпион, уласхоорондын классай мастер Валерий Стрельников гэгшэдэй мүрысөөнэй туг үргэхөөр уригдахадань, МНР-эй, СССР-эй Гимнүүдэй һүр жабхаланта хүгжэм доро хоёр ороной тугууд аалиханаар өөдөө хөөрэнэ...

Одоошье эндэ сугларһан хүн зоной үнинэй хүлеэһэн һайндэр эхилжэ, гонгын хонгёо абяан «хан» байса зэдэлбэл даа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэшэ хорин дүрбэн боксер рингдэ гараа.

51-54 килограммай шэгнүүртэй боксернууд эгээн түрүүлэн рингдэ уригдаба. МНР-эй нэгэдэхи разрядтай боксер Аюш Жадамбаа манай командын түлөөлэгшэ, хүдөө ажахын институдай студент, спортын мастерта кандидат Валерий Шагдыровтай гурбан раундын туршада шадамар бэрхээр наадажа, очкогоороо шүүһэн байна. СССР-эй спортын мастер Евгений Путинцев (Эрхүү) эрхим техникэ харуулаашьегүй һаа, Яхадай АССР-һээ ерэһэн мастерта кандидат Николай Габышевые булиһанда тоологдоо.

Рингын улаан буланһаа бодоһон нэгэдэхи разрядай Анатолий Ширеторов (Улаан-Үдэ) Карагандаһаа ерэһэн мастерта кандидат Эрик Асаутаевтай наадажа ороно. Шамбай солбон, тулалдаанай «нюусые» һайн шудалһан эдэ хоёрой түрүүшын ээлжээндэ уулзашаһаниинь халагламаар. Яхабши теэд, мүрысөөнэй жама ёһо тиимэл ха юм, оройдоол 17-той, Тиигэбэшье Казахай ССР-эй эдиршүүлэй дундаһаа хоёр удаа чемпион болоһон, добтолго, хамгаалга хэхэдээ шадамар бэрхэ байһанаа харуулаа. Тэрэ гурбадахи раундын үедэ добтолгоёо эршэдүүлжэ, нүгөөдэеэ шүүжэ шадаа.

54-57 килограммай шэгнүүртэн сооһоо мүн Карагандагай мастерта кандидат Борис Жахин Эрхүүгэй мастерта кандидат Александр Царегородцевые, мастерта кандидат Анатолий Власов (Эрхүү) нэгэдэхи разрядтай Евгений Антоновые (Улаан-Үдэ) шүүжэ гараба.

СССР-эй спортын мастерта кандидадууд Геннадий Щербаков (Улаан-Үдэ). Шэтын Николай Бадмаев хоёрой уулзалга гонгын эхин дохёоһоо, һүүлшын дохёо хүрэтэр нэрьемэ альга ташалган доро үнгэрөө. «Энэл даа, эрэлхэг зоригто хүбүүдэй ёһотой тулалдаан. Энэл даа, эрхим техникын эди шэди!» — гэжэ урмашан хэлэхээр байгаа һэн. Рефери Бадмаевай гар үргэбэ. Улаан-удынхид айлшанаа альга ташалгаар үдэшэбэ.

Удаань манай республикын боксернууд рингдэ гаража, Виктор Агафоновынь Владимир Кащеевтэй орходоо һайн бэлэдхэлтэй байба. Тиин Виктор нүхэрөө хоёр удаа нокдаунда оруулжа байгаад шүүжэ гараа.

60-63,5 килограммай шэгнүүртэй боксернуудай дундаһаа МНР-эй нэгэдэхи разрядтай Н. Эрдэнцогт гэгшэ нюдэ нюургүй добтолжо ороһон манай Екимовскиие нэгэдэхи раундын һүүл багта «номгоруулжа» шадаа. Ушар юуб гэхэдэ, хоёрдохи нокдаунай һүүлээр Екимовский уулзалгаяа үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоо. МНР-эй нүгөөдэ түлөөлэгшэ Н. Мэндчулуун Красноярскһаа ерэһэн мастерта кандидат Владимир Лалетиндэ очкогоороо булигдаһан байна.

67-71 килограммай шэгнүүртэн сооһоо спортын мастерта кандидат Владимир Аюнов (Караганда), Буряадай АССР-эй Валентин Танхаевые, МНР-эй спортын мастер, Олимпиин XX нааданда хабаадалсаһан Дамдинжавын Банди Эрхүүгэй Николай Скворцовые шүүгээ. Гур Нимацыренов, Вячеслав Поповтой (хоюулаа Улаан-Үдэ) уулзаа. Харин Поповынь нидхээ гэмтэжэ, саашадаа наадаха эрхэгүй болобо.

Үсэгэлдэр, мүнөөдэр мүрысөөн үргэлжэлөө.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ГАЗЕТЫН ЭДЭБХИТЭДТЭ — ШАН

«Буряад үнэн» газетые 1973 ондо тараалгын дүнгүүд согсологдобо. Улад зоной дунда газетэ тарааха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэдые урмашуулха гэһэн шиидхэбэри манай газетын редколлеги һаяхан абаба.

Захааминай аймагай колхоз болон совхозуудта «Буряад үнэн» газетэ олоор тарадаг юм. Энэ жэлдэ тус аймагай 1184 хүн манай газетэдэ захил хэһэн байна. Энэ аймагай «Союзпечать» агентствын начальник О. Ж. Дариева редакциин зүгһөө 20 түхэригэй шанда хүртэбэ. Тус аймагай Санагын, Дүтэлүүрэй, Хамниин хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй начальнигууд Ч. Д. Очиров, Д. Г. Дансарунова, Л. П. Цыденова гэгшэд тус тустаа 15—15 түхэригэй шан абаха болобо. Тэдэнэй хүдэлдэг отделенинүүдтэ 184—210 хэһэг «Буряад үнэн» тараагдаһан байна.

Хэжэнгын аймагай «Союзпечать» агентствын начальник Е. В. Гатилова, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь Е. Ш. Гулгонов, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Н. Г. Бадмаев гэгшэд газетэ тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Тэдэнэй тус бүридэ 20 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаха болоо.

Зэдын аймагай Дээдэ-Үшөөтэ тосхоной хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэ Е. Д. Доржиева, Инзагатын хэлхеэ холбооной отделениин начальник В. В. Самбуранова, «Мир» колхозой хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэ Е. Т. Табдаева, Хэжэнгын аймагай Загаһатын, Могсохоной хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй почтальонууд А. Д. Даржаева, Д. Б. Цыренжапова, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Хойто-Гол нютагай почтальонууд Е. Л. Андренов, Д. Ш. Маншеев, Мухар-Шэбэрэй Хүсөөтын хэлхеэ холбооной отделениин почтальон Д. Эрдынеева, Яруунын аймагай Иисэнгын Эгэтын-Адагай, Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй начальнигууд Н. Ж. Юндунова, Л. Б. Мункина, А. Б. Раднаева гэгшэд газетэ тараалгын үедэ һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө тус тустаа 10—10 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Дээрэ дурсагдаһан, мүн газетын бусад олон эдэбхитэд хэблэл тарааха хүдэлмэридэ саашадаа бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бэзэ гэжэ «Буряад үнэнэй» редколлеги найдана.



Хяагтын аймагай арһанай завод республикымнай эгээл үнинэй предприятинуудай нэгэн болоно. Тус заводой дүрбэн цех булгайр арһа элдэн гаргахаһаа гадна, бээлэй, хурган бээлэй, арһан куртка, шархи гутал оёдог. Тус заводой коллектив хахад жэлэй түсэбэй даабариһаа гадуур 75 мянган дециметр булгайр арһа элдэн гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Эндэ дүй дүршэлтэй һон хүдэлмэришэд ... Игумнова, Анатолий ..., Александр Посохов, ... Гепалова гэгшэд ... соогоо мэдээжэ боло... нэй. Тэдэнэр хала... нормо холо үлүүлэн ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 5-... рядай оёдолшон Лю... палова.

С. БАЛДУЕВАЙ ...

ТООГООРОО ҮЛҮҮШЬЕ ҺАА...

Челябинска областиин Верхне-Уральск хотодо «Урожай» бүлгэмэй Центральна соведэй хоёрдохи бүлэгэй хоккеистнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Кабанскын совхозой хоккеистнүүдэй команда Буряадай АССР-эй нэрэ солые хамгаалһан байгаа. Мүрысөөндэ хамтадаа зургаан — Челябинска, Свердловско, Курганай, Оренбургын областьнуудай, Башкирай АССР-эй команданууд хабаадалсаа.

Манай республикын түлөөлэгшэд мүрысөөнэй үедэ Башкирай АССР-эй командые 12:1, свердловскынхидые 6:0, Курганай спортсменүүдые 7:3, Оренбургын хоккеистнүүдые 3:0 тоотойгоор шүүжэ гараһан байба. Зүгөөр Челябинскын командада 2:3 гэһэн тоотойгоор шүүгдэхэдээ, эдэ хоёр команда аб адлихан очкотой болоходонь, эндэ шүүһэн командань түрүү һуури эзэлхэ баатай болобо. Тиигэжэ Кабанскын хоккеистнүүд сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор үлүүшье һаа, хоёрдохи һуури эзэлээ.

В. АЛЕКСЕЕВ.

ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Заган тосхоной соёлой байшанда хүн зон олоороо сугларба. Эндэ гурбан үеын хүнүүд байлсаа. Граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайн байлдаануудта хабаадалсагшад, залуушуул уулзаа.

Аха үетэнэй дундаһаа В. И. Максимов, А. Н. Мальцев, В. С. Филатов, П. И. Семухин, И. В. Филиппов болон бусад залуушуулай хүндэтэ айлшад болоо. Тэдэнэр үнгэрһэн дайнда хабаадалсаһан тухайгаа залуушуулда хөөрэжэ үгөө. Жэшээлхэдэ, П. И. Семухин дайн байлдаанай гал дүлэн соогуур эрэлхэг зориг харуулһанайнгаа түлөө дайшалхы орден, медальнуудта хүртэһэн намтартай. Б. В. Мурзин мүн лэ Эхэ оронойнгоо үмэнэ ехэ шэн габьяатай байха юм.

Баяр ёһололой һүүлээр ветерануудай үдэшэ эмхидхэгдээ.

М. ЦЫРЕНОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

Ородой үбэлые үдэшэлгын һайндэр

Ородой үбэлые үдэшэлгэ ехэ һайнаар Закаменск хотодо үнгэргэгдэбэ. Соёлой ордоной урдахи талмай дээрэ гоё һайханаар шэмэглэһэн уряа лозунгнууд, плакадууд, ород арадай үльгэр онтохонуудай геройнууд зураатай харагдана.

Ородой национальна хубсаһа үмдэһэн һайндэрэй эзэн эхэнэр хүндын эдеэн — хилээмэ дабһаар сугларагшадые угтаба. Буурал сагаан үбгэжэел зоной урда гаража, юрөөлэй үгэнүүдые уншаба. «Закаменск хотодо ажаһуугшад ажалай дэбжэлтын оршон байдалда шэнэ жэлые угтаад, хүйтэн үбэлые айлшан ёһоор үдэшэжэ байна. Энэ һайндэрыв хүхюу зугаатайгаар үнгэргэхыетнай юрөөнэб», — гэжэ тэрэ сугларагшадта хандаа.

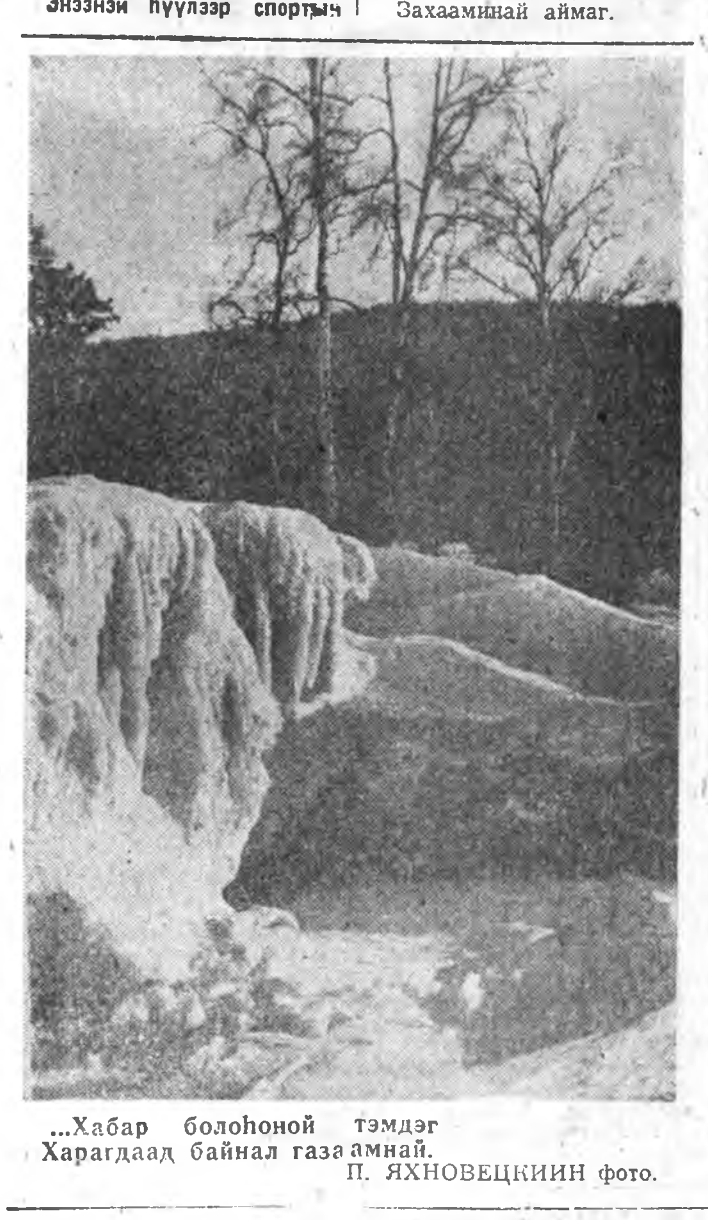
Энээнэй һүүлээр спортын наадануд болоо. Футболой наадан үнгэргэгдэһэн, хүнүүд мэшээгээр хүлөө тушаад урилдаһан, гиир үргэжэ, шандааһанай шангые туршалсаһан байха юм. Шиираг бэетэй Андрейченко хоёр пүүдэй гиирые 20 дахин үргэжэ, бусадай дундаһаа шалгарба.

Талмайн тэг дунда мульһөөр шудхажа хэһэн үндэр бахана зоолготой. Үзүүртэнь элдэб бэлэг сэлэг үлгөөтэй байба. Мульһэн бахана өөдэ абиржа, оройдонь гараһан хүнгэн солбон хүн шангай эзэн болохо ёһотой юм. Үсэд нэтэрүүгээр мүрысэһэнэй эсэстэ, хоёр залуухан хүбүүд оройдонь гаража шадаа.

Ородой үбэлые үдэшэлгын һайндэр иигэжэ хүхюу зугаатайгаар үнгэрөө.

Д. ЛЫГДЕНОВА.

Захааминай аймаг.



...Хабар болоһоной тэмдэг
Харагдаад байнал газаамнай.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Шэнэ зүжэг

Һаяхан Баргажанай соёлой ордондо аймагай түб тосхоной хүн зон олоороо сугларжа, Баргажанай дунда һургуулиин багшанарай коллективай табиһан «Тэгшэ бэшэ гэрлэлгэ» гэһэн комедиин шэнэ зүжэг хараба.

Хоёр үйлэтэй, табан картинатай энэ комедиин авторнууд Владимир Константинов, Борис Рацер гэгшэд мүнөө сагта хаа гансa дайралдадаг, залуу зоной ургалта ба хүмүүжүүлгэдэ ехэ һаад ушаруулдаг, гээгдэнги үзэл бодолтой, гэрэйнгээ богоһын саана болюжо байһан үйлэ хэрэгүүдые харадаггүй хүнүүдые зүжэг соогоо элирүүлэн шүүмжэлһэн байна.

Энэ зүжэг бэлдэхын түлөө багшанар гурба һарын туршада ехэ ажал хэһэн. Гол рольнуудта наадаһан һургуулиин директор Валерий Михайлович Бодров, багшанар Кира Алексеевна Шабина, Зоя Ефимовна Молчанова, Юрий Никилович Словохотов гэгшэд үнэншэмэ образуудые харуулжа шадаа. Мүн залуушуул пионервожата Валентина Дудина, багша Михаил Вылков, һурагша Миша Байбородин шадаха соогоо наадаа.

Найруулан табигша режиссёр Ю. Н. Словохотов ехэхэн оролдолго гаргаа. Сценын шэмэглэл ехэ һайн.

Уран һайханай тус коллектив энэ зүжэгые бүри һайнаар мүлижэ заһаһанайнгаа һүүлээр, аймаг соогуураа ябажа, хүдөө тосхонуудай ажалшадта харуулхань.

Н. ГАЛДАНОВ.

УРАН ЗОХЁОЛШОД — ХОРИИН АЙЛШАД

Буряадай уран зохёолшод, артистнар Хориин аймагта айлшалжа байна. Олохон номой авторнууд В. Петонов, К. Балков, Буряадай АССР-эй габьяата артист В. Бамбацыренов гэгшэд аймагай эмхи зургаануудаар, ажахынуудаар ябажа, уншагшадтай уулзана.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй алдарта ойе республикынгаа уран зохёолшодой ямар бэлэдхэлтэйгээр угтажа байһан тухай поэт В. Петонов уншагшадтаа хөөрэжэ үгөөд, һүүлэй үедэ бэшэһэн шэнэ зохёолнуудаа уншаба. Артист В. Бамбацыренов ород, буряад арадуудай болон совет композиторнуудай дуунуудые ирагуу гоёор дуулажа, харагшадай магтаалда хүртөө.

Ж. БАДМАЕВ.

БАЯН ХЭБТЭШЭ БЭДЭРНЭ

Икадай геологууд В. Васильченко, В. Первухин, Н. Малых гэгшэд Витим, Икат горхонуудай хоорондо алтанай хэбтэшэ бэдэржэ байна. Тиин Снежный, Давыкша, Бурунда, Ангокит гэдэг участогуудта алтанай хэбтэшэ бэдэрхын зорилгоор шэнэ объектнүүд байгуулагдаба.

Нүгөөдэ — Муя голой эрьеэр бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулдаг Акуканай партида үшөө шэнэ бүлэг хүдэлмэришэд нэмэжэ ерэбэ. Эдэнэр Богодиканска, Ирбинскэ рудануд шадархи хадануудта байгаалиин хэбтэшэ бэдэрхэ юм.

С. ДЖЕДЖУЛА.

Баунтын аймаг.

ЖАРА НАҺАТА АЖАЛЛАҺААР

Николай Иванович Шаныгин эдир залуу наһанһаа хойшо Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэ юрын слесарьһаа цехэй начальник хүрэтэрөө ургаа.

Мүнөө 60 наһатай болооошье һаа ажаллаһаар. Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даабари тэрэ ноябриин 7-до дүүргээ һэн. Мүн байгша оной январь, февраль һарануудай даабарие табан үдэрөөр урид дүүргэжэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарба.

Ажалдаа үльгэр жэшээ харуулхаһаа гадна, Николай Иванович залуу мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһаламжа үзүүлдэг. Тэрэнэй һургаһан мэргэжэлтэд һайн бэлэдхэлтэй байһанаараа шалгардаг.

Республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа июниин 15 болотор дүүргэхэб гэжэ үндэр наһата үгэеэ үгөө. Мүнөө хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула тэрэ габшагай һайнаар ажаллана.

Д. БАЛДАНОВ.

СОЁЛШОД АЙЛШАЛНА

Бэшүүрэй совхозой түб — Шэбэртэ тосхоной соёлой байшангай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэй коллектив хонишодой культурна эрилтые хангаха гэжэ ехэ оролдоно.

Хүдөөгэй артистнар Добуунай хонишодто, Дабаатын малшадта, галуунай фермын шубуушадта айлшалаад ерэбэ. Концертынь программа ехэ баян. Хонишод, малшад нютагай темээр бэшэгдэһэн «Архиншадта дай сонос хообди» гэһэн сценкэ, «Эхын басаган» гэжэ зүжэг ехэтэ һонирхон хараһан, буряад композиторнуудай мүнөөнэй дуунуудые шэхэнэй шэмэг болгон шагнаһан байна.

«Эхын басаган» гэжэ зүжэг хүдөөгэй темэдэ бэшэгдэһэн тула малшадай дура татана. Ажал хэхэ дурагүй басаган хүнгэн һэбхеэр ябахые хүсэнэ. Түрүү һаалишан эжынгээ, үнэн сэхэ нүхэдэйнгөө хүсөөр тэрэ энэ залхуу хойрог зангаа орхижо, алдуу эндүүгээ мэдэрнэ. Зүжэгэй гол рольдо наадаһан Сэсэгма Цыренжапова нимэ басаганай образые ехэ бэрхээр харуулжа шадаа.

Тиихэдэ Шэбэртын дунда һургуулиин һурагша М. Очиров «Талын дуун» болон бэшэшье олон дуунуудые ирагуу һайханаар хангюурдажа, олоной магтаалда хүртөө. В. Батомункуев «Сэндэма» гэжэ дуунай аялга уран гоёор гаргажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

— Малшад дахин ерэхыемнай урииһан юм. Тэдэнэрэй энэ хүсэлые дүүргэжэ, программаяа шэнэлээд, дахин фермэ, бригадануудаар аяншалхабди, — гэжэ соёлой байшангай директор Е. Д. Дулмаева мэдүүлнэ.

Манай корр.

„Запорожец" шүүбэ

Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной һү һаалиин фермын һаалишан Будбэл Жугдуровна Комиссарова 1973 оной түрүүшын тиражай лотерейн нэгэ билет худалдажа абаһан байгаа.

Билет худалдан абахадаа, тэрэ иигэжэ хэлэһэн гэхэ:

— Энээхэн биледни машина шүүжэрхихэ байха. Машинадаа һуугаад лэ үнеэгээ һаахаяа ерэдэг болохомни бэшэ гү?..

Иигэжэ шогложо хэлэһэн үгэнь, үнэхөөрөө, тудажа, 3500 түхэригэй «Запорожец» машина шүүжэрхёо. Мүнөө һаалишан хүнгэн хурдан «хүлэгөө» тэсэжэ ядан хүлеэнхэй.

Аймагай киносетиин кассир З. В. Намжиева дүрбэн билет худалдажа абаһан юм. Эдэ бүледүүдэй хоёрынь азатай байшоо. Нэгэниинь 250 түхэригэй холодильник, нүгөөдэнь мүнгэ шүүгээ. Мүнөө тэрэ холодильнигаа гэртээ асаржа табинхай.

Л. ТАБХАЕВ.

Хабарай түрүүшын һара

Республикын бүхы нютаг нугануудта эртын хабарай амисхал оробо гээшэ. Тиин үдэр, һүниин үнгэрхэ тума газаамнай дулаанан амисхал орожо, байгаалиин һониирхолтой үзэгдэлнүүд хаа хаанагүй үзэгдэжэ эхилэнхэй. Март һарын түрүүшын үдэрһөө наран хурсаар шаража, хада майлын үбэртэхи саһан хайлажа захалба. Хабарай урин дулаан үдэрнүүд республикын урда аймагуудһаа эхилэнхэй.

Мартын тэн багһаа хада, майлын саһан хайлажа, харьялан урдажа эхилдэг. Тиихэдэ һарын һүүл багаар сабшалан, тархалан дээрэ газарай харлажа захалхада, ой тайгын саһан эреэн соохор болоод байдаг. Энэл үедэ хүйтэн, дулаан агаарай холисолдоходо, шанга һалхин буудаг. Тиибэшье һаа, хабарнай өөрынхиеэл абажа, дулааржал эхилдэг гээшэ.

Хабарай эхилһэн тэмдэг хаа хаанагүй үзэгдэжэ эхилхэеэ байна. Эгээн түрүүлэн һөөг бургааһан гүлгэлхэ. Һарын һүүл багаар Сэлэнгэ, Сүхэ, Хёлго, Зэдэ, Үдэ голнуудай эрьеэр ургаһан һөөгүүд сагаан гүлгөөр бүрхөөгдэдэг, республикын урда аймагуудта бүришье ехээр дулааржа, адууһа малые тала дайда руу залажа захалдаг.

Байгша оной март һарада республикада сагай уларил ямар байхаб?

Республикын урда аймагуудта март һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ 7—12, һүниндөө 26—31 градус хүйтэн байдаг. Дулаан үдэрнүүд мартын 25—28-най үдэрнүүдтэ үзэгдэжэ, үдэртөө 2—7 градус хүрэтэр дулаарха, һүниндөө 6—11 градус хүйтэн үзэгдэхэ байна. Һарын тэн багаар, мүн гурбадахи арбан хоногой эхиндэ үдэртөө дүрбэн градус хүйтэнһөө нэгэ градус хүрэтэр дулаан, һүниндөө 13—18 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ. Тиин һарын туршада дунда зэргээр 11—12 градус хүйтэн байха зэргэтэй. Энэнь нормоһоо 1—2 градусаар доошоо болохо.

Республикын хойто аймагуудта эгээл хүйтэн үдэрнүүдэй үзэгдэхэдэ, һүниндөө 35—40, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн болохо юм ха. Һарын хоёрдохи хахадта һүниндөө 23—28, үдэртөө 0—5 градус хүйтэн, мартын һүүлшын табан хоногто һүниндөө 13—18 градус хүйтэн, үдэртөө 5 градус хүрэтэр дулаарха байна.

Дунда зэргээр һарын туршада 15—18 градус хүйтэн болохо гү, али энэнь нормо соогоо байха зэргэтэй. Зүг бүхэнһөө секундын 3—7, һарын һүүл багаар секундын 10—15 м. хүсэтэйгөөр баруун хойто зүгһөө һалхилхаар хүлеэгдэнэ.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ре... ра — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора ... зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, ответ. секретаря — 66-76. отделы: партийной ... ни — 60-91 сельского хозяйства — 64-36 63-86 ... ганды и агитации — 56-23 промышленности и стр... ства — 61-35, советского строительства и быта ... культуры и школ — 60-21 писем и рабселькоров — ... информации — 34-05. общественная приёмная — 5... машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61